

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, KNAFLJEVA ULICA STEV. 3 TELEFON 55-22 DO 55-26

ROKOPISI SE NE VRAČAJO

IZHAJA VSAK DAN RAZEN PONEDELJKA

SLOVENSKI POROČEVALEC

INSERATNI ODELEK LJUBLJANA

TELEFON 38-32, 38-33

POŠTNI CEKOVNI RACUN V LJUBLJANI ŠT. 60 4045 08

OGLASI PO CENIKU

MESEČNA NAROČNINA 45 DIN

GLASIL O S V O B O D I L N E F R O N T E S L O V E N I J E

Naloga je postavljena pot začrtana

Med zgodovinske dneve graditve naše domovine smo zapisali nov dogodek: sprejetje zakona o prvem petletnem planu. — Kot je aprilu 1941. leta nujno sledil maj 1945. leta — suženstvu svoboda, smrti življenje —, tako bo aprilu 1947. leta, ko je Ljudska skupščina sprejela zakon o prvem petletnem planu, nujno sledilo 1951. leto, ko bomo imeli ne samo svobodno domovino, ko bomo imeli že tudi Jugoslavijo s svojo lastno težko industrijo. In kot je bilo treba mnogo truda, žrtve in dela, da smo si priborili svobodo, tako bo treba mnogo truda, žrtve in dela, da bomo v sorazmerno kratkem času izvršili plan industrializacije in elektrifikacije. Popolnoma jasno in razumljivo je namreč, da iz nica nič ne nastane, da se brez znoja nič velikega ne naredi.

Prvi med nami, naši najboljši ljudje, ki so spomladu 1941. leta povedli jugoslovanske narode v slavno osvobodilno vojno, isti ljudje so dobro premislili, kaj naša država najbolj potrebuje, da bo ostala svobodna, da bo postala močna in da se bo čim hitreje razvijala. Premislili so, kaj lahko naredi 15 milijonov ljudi v prihodnjih petih letih. Premislili so, kje in kako bomo dobili denar, material, stroje, mehaniko in človeško silo in ljudi, ki bodo vse delo vodili. Dolocili so, kaj je treba najprej narediti, da se bo vse v redu razvijalo in izpopolnjevalo, da se bo vsako leto naše življenje boljšalo. Zasnovali so strateški načrt za veličansko in mnogovrstno delavnost v prihodnjih petih letih, kar je močeno napraviti samo v državi, kjer so prisla osnovna produkcijska sredstva v splošno ljudsko last in kjer sta mobilizator in organizator neizmernih ljudskih sil ljudska volja in ljudska korist.

Najboljši gospodarski strokovnjaki so preračunali, koliko in kaj bomo naredili že letos in koliko in kaj bomo naredili naslednjega leta. Izračunali so, koliko in kaj bo napravila vsaka tovarna v tem letu in v vsakem naslednjem letu. Dolocili so, katere in kakšne nove tovarne bomo postavili in do kdaj jih bomo postavili, kje in kako velike elektrarne bomo zgradili. Izračunali so, koliko železnice bomo elektrificirali in koliko železnice in ceste bomo na novo zgradili. Upoštevali pa niso samo velikih stvari, kot so elektrarne, železnice, ceste in tovarne, gospodarski strokovnjaki so tudi ugotovili, da bomo na primer v letu 1951. v Sloveniji izdelali 50.000 biciklov, da bodo usnarne do takrat naredile že toliko usnja, da si bo vsak človek v Jugoslaviji lahko kupil vsako leto dobre nove čevlje izdelane doma, izračunali so, koliko traktorjev,

mlatilnic, plušov, kosilnih strojev, slamoreznic itd. bomo morali imeti v letu 1951., da se bo naše kmetijstvo razvijalo tako, kot se bo razvijala industrija. V planu so dolocili, koliko novih ljudskih, strokovnih, srednjih in visokih šol je treba postaviti v naslednjih petih letih, da se bo čim bolj dvignila izobrazba, prosveta in kultura jugoslovanskih narodov, saj bomo potrebovali že v letu 1951. 20.000 ljudi z visokošolsko izobrazbo in 170 tisoč industrijskih delavcev več, kot jih imamo danes. Upoštevali so vse potrebe našega napredka in življenja, ki naj se skladno in naravno razvija.

Naša politična volja, ki se je manifestirala v uporu in zmagala z osvoboditvijo ter bila uzakonjena z Ustavo, je dobila novo potrditev v našem načrtnem gospodarstvu, v našem petletnem planu. Temeljni nove Jugoslavije so se zacementirali z voljo milijonov jugoslovanskih državljanov.

Kot daljna preteklost so nam danes razmere, ki jih tako dobro pomnimo iz stare Jugoslavije, razmere, s katerimi se morajo še danes boriti delovne množice v vrsti evropskih in svetovnih držav, kjer vlada še vedno politična nejasnost, slepo gospodarstvo in negotovost za jutrišnji dan. Pri nas smo čez vse to napravili križ. V naši državi ne bo več ljudi, ki ne bodo imeli dela, pri nas ne bo več slepih cen in ne skrbi za prihodnost. Naš narodni dohodek se bo v primeri z 1939. letom v letu 1951. skoraj podvojil. Z v teku petih let se bo naša življenjska in kulturna raven bistveno zboljšala. To niso prazne obljube, to so načrti, ki jih bomo uresnili. Danes ni več naše življenje v rokah bank, delniških družb, kartelov ali trustov nekeje v Londonu ali Washingtonu, danes je naše življenje v naših rokah. Te roke so odločne in delovne, naša bližnja preteklost in sedanost to pač dokazujeta in potrjujeta.

O delu za izvršitev petletnega plana, katerega zakon je priložen današnji številki, in ki je že v teku, bomo še veliko govorili in pisali. Ob izvrševanju plana bosta prihajala v vsakega Jugoslovana nova zavest skupne povezanosti vseh jugoslovanskih narodov, nov ponos ustvarjajočih ljudi. Med delom bomo kazali na uspehe in na napake, ki se bodo ponavljali. Med delom bomo odkrivali sovražnike, ki nas bodo skušali ovirati in nam bodo delali težave. V izvrševanju plana bomo namreč hitro in visoko rastle, naša rast pa našim sovražnikom v tujini in doma ni všeč.

Plan sam in njegova izvršitev mora postati vsakdanja in prva skrb vsakega posameznika in vseh delovnih ljudi Jugoslavije.

Če hočemo pomagati našim kmetom in izboljšati poljedelstvo, moramo imeti industrijo, ki bo proizvajala umetna gnojila, kmetijske stroje in orodje. Zato moramo ustvariti najprej težko kovinsko industrijo, ki bo izdelovala tovarne za poljedelske potrebe. **Tito**

Odhod mladinske brigade Alfonza Šarha na progo

V petek zvečer ob 17. se je zbrala velika množica na peronu glavnega kolodvora v Mariboru, da se poslovijo od mladincev, ki so odhajali na progo. Kolodvor je bil slavnostno okrašen, igrala je vojaška godba. Posamezne čete brigade, ki so prišle s popoldanske prireditve v letnem kinu, so se postavile pred okrašenimi vagoni in prisluhnile slovnim govorom. 240. po večini delavskih fantov in deklet, med katerimi je tudi dvanajst Italijanov iz Primorja, je poslušalo govor predsednika mladine mesta Maribora tov. Laha, ki je izrazil prepričanje Mariborčanov, da se bo ta njihova brigada vrnila kot udarna. Mestni sekretar tov. Simončič pa je v svojem govoru omenil, da je mladina Jugoslavije sprejela našo največjo obveznost. Kakor jih je izvršila v preteklosti, tako jih bo tudi v naprej. Dalje je poudaril, da gradi m. dneva mladinske proge pri tem delu novega človeka. H koncu je spregovoril še predsednik sindikata italijanskih delavcev, ki je pozelel svojim tovarišem mnogo uspeha.

Ob navdušenem vzklikanju se je mladina vzpela v vagone in med igranjem godbe in petjem se je vlak premaknil.

Maršal Tito je sprejel borske delavce

Beograd, 3. maja. Predsednik ministrskega sveta FLRJ maršal Jugoslavije Josip Broz Tito je včeraj popoldne sprejel delegacijo delavcev borskega rudnika. Delegacija je izročila maršalu lepo okrašeno skrinjico s proizvodi svojega rudnika.

Maršal Tito je v daljšem razgovoru poudaril pomen borskega rudnika za našo državo ter izrazil svojo hvaležnost borskim delavcem za trud in prizadevanje pri obnovi.

Predsednik varšavske občine v Beogradu

Beograd, 2. maja. Predsednik občine mesta Varšave Stanislaw Tolwinski, ki je prisostvoval proslavi 1. maja v Beogradu, je imel tiskovno konferenco, na kateri je opisal svoje vtise o bivanju v Beogradu. Izrazil je svoje zadovoljstvo ter se zahvalil izvršilnemu ljudskemu odboru mesta Beograda in njegovemu predsedniku Ninku Petroviću za povabilo, da se udeležijo veličastne proslave velikega delovnega praznika. V svojem razgovoru je nato opisal napore za obnovo Varšave.

„Zavedamo se velikega pomena petletnega plana in obljubljamo da ga bomo izvedli in presegli“

Pozdravi Prezidiju Ljudske skupščine FLRJ in zvezni vladi ob razglasitvi zakona o petletnem planu

Beograd, 3. maja. Ob razglasitvi zakona o petletnem planu pošilja ljudstvo iz vseh krajev naše države neprenehoma veliko število brzojavk Prezidiju Ljudske skupščine FLRJ in zvezni vladi. V brzojavkah se poudarja pripravljenost delavcev, kmetov, žen in mladine, da zastavijo za izvedbo petletnega plana vse svoje sile.

V brzojavki okrožnega ljudskega odbora Banije, poslani s šestega rednega zasedanja maršalu Titu, je med drugim rečeno: „Zavedajoč se, da je izvedba tega proračuna kakor tudi prihodnjih proračunov tista gonilna sila, ki mora omogočiti izpolnitev našega petletnega plana, vam obljubljamo, tovariš maršal, odborniki okrožnega ljudskega odbora Banije v imenu vsega prebivalstva, da bodo storili vse za popolno izvedbo tega proračuna, pri čemer bo sodeloval vsak posameznik in vse naše ljudstvo skupaj.“

Delavci in nameščenci Industrije precizne mehanike v Beogradu pišejo:

„Zavedajoč se velikega pomena petletnega plana za utrjevanje neodvisnosti naše države in zboljšanje življenjskega standarda delovnega ljudstva na poti k čim hitreji uresnitvi socializma ti obljubljamo, dragi naš maršal, da se bomo maksimalno trudili in si prizadevali za izpolnitev plana, za silo in moč nove Jugoslavije, za socializem.“

Delavci in nameščenci kombinata sladkornika in izgnanih piščal v Cukarici so poslali s svoje slavnostne konference maršalu Titu brzojavko, v kateri obljubljajo, da bodo potrdili zupanje, ki ga ima ljudska oblast do delavskega razreda.

Delovni kolektiv beograjske tekstilne industrije izraža v brzojavki maršalu Titu neomajno in neskončno zupanje ter obljublja, da bo izpolnjeval vse dane naloge in s tem prispeval svoj delež za uresničitev velikega petletnega plana.

Maršal Tito na častni tribunici pri prvomajski paradi v Beogradu

Brzojavka centralne uprave Zveze tekstilnih-oblačilnih delavcev Jugoslavije poudarja, da tekstilnim delavcem ne bo žal truda pri podpori operativnih vodstev za uresničitev petletnega plana in za lepše in srečnejše življenje vseh naših narodov.

Prebivalstvo vasi Čale v okraju Zrenjanin pošilja s konference ob razglasitvi petletnega plana Prezidiju Ljudske skupščine brzojavko, v kateri je med drugim rečeno:

„Z navdušenjem in z vero v novo gospodarsko moč naše države izjavljamo, da smo pripravljene s svojimi zlatimi rokami pokazati vsemu svetu, da bomo petletni plan izpolnili v celoti. Njegova izpolnitev bo zdrobila vse reakcije.“

Med brzojavkami zvezni vladi je veliko število brzojavk iz vseh krajev države, iz mest, vasi in najoddaljenej-

ših selišč. V teh brzojavkah pozdravljajo zakon o petletnem planu in izražajo pripravljenost delovnega ljudstva, da bi se borilo do skrajnosti za izvedbo plana. Take brzojavke so poslali železniški delavci in nameščenci v Splitu, prosvetni delavci Splitske dalmatinske avtomobilsko podjetje, podružnica usnarjskih delavcev iz Solita, gostinski delavci Splitske, delavci in nameščenci glavne uprave pristanišč in morskimi pošti ter mnogi drugi.

Maršal Tito sprejel predstavnike koroških Slovencev

Beograd, 2. maja. Predsednik vlade FLRJ maršal Jugoslavije Josip Broz Tito je danes popoldne sprejel predstavnike koroških Slovencev Simeta Martinaka, podpredsednika pokrajinskega odbora OF za Slovensko Koroško in podpredsednika Prosvetne zveze, Majdo Poglič, članico pokrajinskega odbora Zveze mladine Slovenske Koroške, Toneta Slugo, se-

kretarja, krajevnega odbora, Pavlo Zimo in druge, ki so se udeležili proslave 1. maja v Beogradu.

Maršal Tito se je dalj časa pristržno razgovarjal s člani delegacije, ki so mu prinesli več lepih daril koroških Slovencev, med njimi tudi miniaturno zibelko z zemlje in cvetjem s Koroške.

Proslava 1. maja na mladinski progi

Graditelji mladinske proge Šamac-Sarajevo so proslavili praznik 1. maja skupaj z ljudstvom iz bližnjih krajev ob trasi 1. maja sta bili izročni zastavi najboljšemu kolektivju razdelka in najboljši delovni brigadi na mladinski progi. Izročeni je bilo tudi 10 dnevnih prehodnih sekcijah.

Na I. sekciji je bila podeljena prehodna zastavica brigadi demobiliziranih borcev »France Rozman«. Očalaška brigada je bila proglašena za udarniško.

Na II. sekciji je dobila zastavico brigada demobiliziranih borcev »Milan Stanivković«. Za udarniško so bile proglašene I. topliška, I. pirotška in I. liška brigada. Pohvaljene so bile I. moravska, I. brigada iz Zrenjanina in brigada demobiliziranih borcev »Vlaho Djurović«. Brigada demobiliziranih borcev »Vlada Cetković« in »Primorsko-goranska brigada«.

Na III. sekciji si je že drugi priborila zastavico zemunsko-pazarska brigada, za udarniško pa je bila proglašena primorska brigada. Ze drugi je bila pohvaljena zagrebška okrožna, prvič pa zagrebška mestna brigada in brigada vrtinarskega tečaja.

Na IV. sekciji je dobila prehodno zastavico prva požarevačka brigada. Pohvaljene so bile brigada demobiliziranih borcev »Frana Ogulinac-Selić«, prva zajčarska, druga zagrebška, okrožna zagrebška in prva varždinska.

Na V. sekciji so izročili zastavico vršačko-alibunarški brigadi, drugi pa je bila pohvaljena tretja bosudska brigada.

Na VI. sekciji je dobila prehodno zastavico 2. minerska brigada. Za udarniški brigadi sta bili proglašeni grška brigada »Epon« in I. minerska brigada. Pohvaljene so bile I. cazinska, 2. karlovačka, prijedorska in tržaška brigada.

Na VIII. sekciji je bila zastavica podeljena 2. črnogorski brigadi.

Na X. sekciji si je priborila prehodno zastavico brigada demobiliziranih borcev, za udarniške pa so bile proglašene 2. dalmatinska, 1. niška in slovačka brigada. Drugi sta bili pohvaljeni rogatiška in ljubuška brigada.

Grška mladinska brigada Epon na mladinski progi

Grška brigada je dosegla pri Vranduku največji uspeh

Na mladinski progi dela pri predoru Vranduk tudi grška mladinska delovna brigada Epon, sestavljena iz mladincev beguncev, ki so bežali pred manarhofašističnim nasiljem in našli zavetje v taborišču v Bulikešu.

Grško mladinsko brigado sestavlja 100 mladincev — borcev narodno-osvobodilnega gibanja Grčije, ki hočejo s svojim delom na progi pomagati pri izgraditvi svetovnega mira.

„Ne moremo popisati sprejemov, je izjavil komandant grške mladinske delovne brigade, ki so nam jih prirejali ljudstvo in brigade povsod na naši poti do gradilišča. To je bil izraz ljubezni narodov Jugoslavije do pravične borbe grškega ljudstva. Veličasten sprejem nam je bil prirejen tudi pri predoru Vranduk, kjer na lastno željo delamo skupno z najboljšimi brigadami jugoslovanske mladine.“

Grški mladinci so z velikim navdušenjem in borbenostjo šli na delo. To je prišlo do izraza pri vsakdanjem dvigavanju delovnega utinka. 24. aprila jim je uspelo, da so napredovali 2,90 m v predor in da so izvozili 161 vozličkov kamena. „Kot nerazdvojni del grške mladine — je izjavil komandant grške mladinske brigade — smo sicer daleč od svoje domovine, toda s svojim delom na progi sodelujemo pri junjski borbi naše mladine v domovini in ji pomagamo. Cutimo, da vsak naš udarec s kramnom, vsak naš korak naprej v predoru predstavlja močan udarec vsem, ki so našemu narodu odvzeli svobodo, udarec proti klavcem naših narodov in njihovim angloameriškim pomagačem. Se enkrat poudarimo svoje rodoljubje in smo polni ponosa zaradi zmage nad tistimi, ki so poizkušali obkroževati celo častno delo naših delovnih brigad na progi Brčko-Banovič in poizkušali prikazati, da so

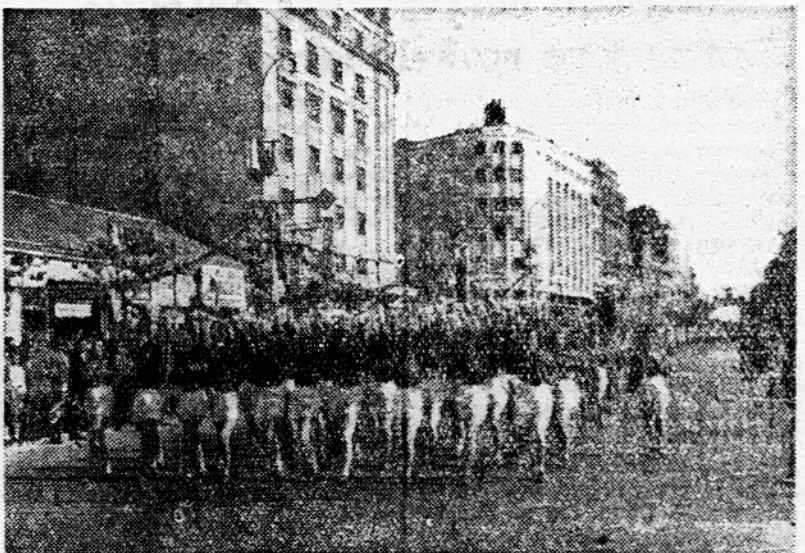
Brigade 33. razdelka so bile proglašene za najboljše

Na podlagi pravilnika o podeljevanju prehodne zastavice in o pohvali najboljših kolektivov in kolektivov glavnih delavnic je uprava gradilišča mladinske proge sklenila proglašiti za najboljše kolektiv razdelka na mladinski progi brigade 33. razdelka na izhodni strani predora Vranduk. I. maja so brigade tega razdelka prejele prehodno zastavico od uprave gradilišča. Na slavnosti so bili predstavniki vseh razdelkov.

Sklep uprave gradilišča o proglatitvi 33. razdelka za najboljšega bo sporočen vsem kolektivom na razdelkih in kolektivom glavnih delavnic.

S prvomajske parade v Beogradu

Če hočemo izpolniti petletni plan v kmetijstvu, moramo povečati rodovitnost zemlje in zboljšati način obdelovanja. **Tito**

Po vsem svetu je zavedno delovno ljudstvo manifestiralo 1. maja za mir in svobodo

Trst, 3. maja. Prvomajske proslave bile po vsej strani A Julijske krajin. Večje proslave so bile v Trzinu, Gradiski in Krmnu, kjer so se zbrali delavci vseh tamkajšnjih okrajev. V Gradiski se je zbralo okrog 12.000 ljudi. Govorila sta poleg predstavnikov Slovencev, strank in delavskih organizacij tudi predstavnik Generalne italijanske konfederacije dela (C. G. I. L.) poslanec italijanske skupščine Bucci in zastopnik KP Italije tovariš Novella. Slovenski predstavnik je poudaril, da se bo slovensko delovno ljudstvo borilo za svoje cilje tesno

zdrženo z italijanskimi tovariši. V Trzinu je bila manifestacija popolna, ko je spredov prikoraljal iz Ronka na Trg republike, kjer se je zbralo okrog 12.000 ljudi. Govorila sta predstavnik italijanske konfederacije dela in predstavnik KP Italije. V Krmnu je bila zvečer pred praznikom bakla, v kateri je sodelovalo okrog 4000 ljudi. 1. maja zvečer pa je bilo ljudsko zborovanje, na katerem so govorniki pozivali k sodelovanju vsega demokratičnega prebivalstva v borbi za mir in demokracijo v svetu.

ja v New York v VIII. Aveniji formalno spredov 300.000 manifestantov. Vzdrževali so bili razvrščenih več kot 2800 policistov.

Na Nizozemskem

Haag, 2. maja. (Tass.) Na stotisoče delovnih ljudi, ki so nosili zastave, transparente in cvetje, je napolnilo 1. maja ulice holandskih mest.

Manifestacij v Amsterdamu, ki so jih organizirali KP, socialistične organizacije in sindikati, se je udeležilo 50.000 ljudi. Manifestanti so nosili transparente z gesli: »Za mir in svobodo na svetu.« »Za trdno prijateljstvo med demokratičnimi narodi.« »Zivela velika Sovjetska zveza.« »Zakoreninimo vse ostanke fašizma.«

V Haagu je bilo na ulicah na tisoče delovnih ljudi. Sekretar KP Henk Hertzak je govoril na zborovanju in je pozval delovno ljudstvo, naj dela za udržitveno mir, naj se bori proti izvajalcem nove vojne in živi v prijateljstvu z indonezijskim ljudstvom. Hertzak je zahteval, naj se holandske čete umaknejo iz Indonezije.

Manifestacije so bile tudi v Rotterdamu, Utrechtu in ostalih mestih.

V Belgiji

Bruselj, 2. maja. (Tass.) KP Belgije, socialistična stranka in Generalna konfederacija dela so organizirale za proslavo 1. maja velike manifestacije, ki se jih je udeležilo 40.000 delavcev. Na manifestacijah so nosili zastave in transparente z gesli: »Borimo se za mir.« »Dol s Francovim režimom.« »Ven s tujiimi intervencionisti v Grčiji.« Udeleženci v povorki so nosili veliko Stalinovo sliko, okrašeno s cvetjem. Na velikem trgu je bilo zborovanje, na katerem sta govorila predstavnik KP Lalman in predstavnik socialistične stranke Barkopf. Delavci sta pozivala k enotnosti, da bi zadržali ofenzivne reakcije. Prvomajske manifestacije so bile tudi v ostalih mestih Belgije.

V Mongolski republiki

Ulan Bator, 2. maja. (Tass.) 1. maja je bil v glavnem mestu Mongolske ljudske republike Ulan Batorju miting delovnega ljudstva, na katerem je govoril podpredsednik vlade Surandza. Poudaril je velike uspehe mongolske ljudske republike pri uresničevanju petletnega plana in nujnosti nadaljnega utrjevanja prijateljstva ter sodelovanja s Sovjetsko zvezo. Po mitingu je bila parada čet ulanbatorske garnizije.

1. maj na Japonskem v znamenju enotnosti delovnega ljudstva

Tokio, 3. maja. (Tass.) V Tokiju je bil 1. maja miting, ki se ga je udeležilo nad 500.000 delovnih ljudi iz Tokia. Vsi govorniki so poudarjali potrebo enotnega delavskega gibanja za uspešno demokracizacijo dežele.

Udeleženci so toplo pozdravili govor predstavnice delavk, ki je zahtevala dejansko svobodo za delovne žene na Japonskem. Generalni sekretar KP Japonske Tokuda je pozival k ustanovitvi enotne demokratične fronte delavcev in kmetov in k neutrudnemu boju za koristi delovnega ljudstva. Predstavnik kmečke stranke Okada je poudaril, da je ustanovitev enotne fronte delavcev in kmetov nujna za razvoj demokracije. Po mitingu so bile na tokijskih ulicah prvomajske manifestacije delovnega ljudstva.

Amerika omejuje pomoč opustošenim državam

Washington, 3. maja. Predstavniki dom je z 225 glasovi proti 165 odobril zmanjšanje kredita za pomoč v vojni opustošenim državam Evrope in Kitajske od 350 na 200 milijonov dolarjev. Razen tega je sprejel predlog, da se ustavi pomoč državam, katerih vlade ne bodo pristale na to, da bi sprejele komisijo ZDA, ki bi nadzirala razdeljevanje ameriške pomoči.

Stavke v Ameriki

Chicago, 3. maja. V Chicagu je pričelo stavkati 14.000 delavcev jeklarne inland Steel Company, katere sindikat pripada kongresu industrijskih organizacij.

Do stavke je prišlo zato, ker je 30. aprila potekel rok kolektivne pogodbe, nova pa še ni sklenjena. Prav tako stavkajo delavci Rablinovih jeklarov v državi New Jersey, ker so odklonili predlog, da se jim povišajo mezde.

Smrtne obsodbe na Peloponezu

Atene, 2. maja. Vojaško sodišče v Naupliju na Peloponezu je obsodilo na smrt 22 članov EAM-a pod obtožbo, da so med vojno izvršili smrtno kazni nad večjim številom kolaboracionistov.

Prošnja Madžarske za sprejem v organizacijo ZN

New York, 2. maja. (Tass.) Varnostni svet je sklenil z 10 glasovi proti 1, da bo komisiji VS za sprejem novih članov izročil prošnjo Madžarske za sprejem v OZN. Avstralski zastopnik Hodgson je glasoval proti temu predlogu. Trdil je, da je prošnja Madžarske »preurajena in neumestna«.

Madžarski general Zoltan pred sodiščem

Budimpešta, 3. maja. V Budimpešti se je pričelo sodna razprava v zvezi z afero biseriga generalmajorja Zoltana, vojnega zločinca,igar im je bilo večkrat omenjeno med razpravo proti prvi skupini zornikom zoper madžarsko republiko.

Nemiri v Kalkuti

Kalkuta, 2. maja. Po poročilih listov je bilo med nemiri 25. marca v Kalkuti ubitih 140, ranjenih pa 1000 ljudi.

Jugoslavija odklanja sodelovanje v novi podkomisiji za Grčijo

Zeneva, 3. maja. Na tajni seji anketne komisije Varnostnega sveta za Grčijo so 29. aprila obravnavali vprašanje, ali naj bi se poslala stalna podkomisija v Solun.

Kakor se je naknadno zvedelo iz zanesljivih virov, je poljski delegat Putrament izjavil, da Poljska ne bo sodelovala pri delu te komisije. Poljski delegat je prav tako izrazil najodločnejše pridržke glede drugega poglavja navodil za podkomisijo, ki jih je anketna komisija sprejela na seji 29. aprila. V omenjenem poglavju je rečeno, da bo sedež podkomisije v Solunu in da bo imela podkomisija potrebna pooblastila za izvrševanje svojih dolžnosti v severni Grčiji in ostalih predelih Grčije, Albanije, Bolgarije in Jugoslavije.

Poljska delegacija meni, da omenjeno poglavje, ki govori o pravici do preiskave na ozemlju treh sosednjih držav Grčije, krši suverenost teh držav, ker se komisija ni z njimi posvetovala, preden je sprejela ta sklep.

Tudi sovjetski predstavnik Lavrišev je kritiziral, ker da je bil sklep anketne komisije sprejet brez posvetovanja s prizadetimi državami.

Na današnji javni seji je predsedujoči belgijski delegat Delvoix obvestil člane komisije, da so nasli skrinjico z izginulimi dokumenti, o katerih je bilo govora na zadnji javni seji.

Predsedujoči Delvoix je nadalje sporočil, da podkomisija Varnostnega sveta, ki naj bi odpotovila v Solun v soboto, tega dne ne bo odšla, ker se niso prispeli odgovori nekaterih delegacij in predstavnikov prizadetih držav, zaradi česar se odhod odloga do 7. maja.

Anketna komisija je zatem sprejela poročila raznih skupin, ki so izvajale preiskavo v posameznih krajih severne Grčije.

Pismo jugoslovanskega delegata Josipa Djerdja sekretarju anketne komisije

Zeneva, 2. maja. V zvezi s sklepom Varnostnega sveta OZN, da pošlje v Solun podkomisijo, sestavljeno iz članov anketne komisije in predstavnikov prizadetih držav Jugoslavije, Bolgarije, Albanije in Grčije, je generalni sekretar anketne komisije Lund pozval delegate in predstavnike prizadetih držav, naj določijo svoje zastopnike v podkomisiji.

V odgovor je poslal jugoslovanski predstavnik — pooblaščen minister FLRJ v Albaniji Josip Djerdja sekretarju komisije Lundu naslednje pismo:

Anketna komisija Varnostnega sveta je bila ustanovljena na temelju resolucije Varnostnega sveta od 19. decembra 1946. in poslana, da na kraju samem osvetli vzroke in značaj nenormalnih razmer v severni Grčiji na eni strani ter v Albaniji, Jugoslaviji in Bolgariji na drugi strani. Ta komisija je bila polna dva meseca na terenu in sicer od 30. januarja do 4. aprila 1947. V vsem tem času je jugoslovanska vlada po svojem predstavniku storila vse, da bi anketna komisija Varnostnega sveta čim bolj popolno in uspešno izpolnila vse naloge.

Seuaj je anketna komisija sredi polnega dela pri sestavljanju svojega poročila in ustreznih poročil Varnostnemu svetu. Tudi v tej zaključni fazi delovanja komisije se je jugoslovanski delegat trudil in se

mi posvetovala, preden je sprejela ta sklep.

Tudi sovjetski predstavnik Lavrišev je kritiziral, ker da je bil sklep anketne komisije sprejet brez posvetovanja s prizadetimi državami.

Na današnji javni seji je predsedujoči belgijski delegat Delvoix obvestil člane komisije, da so nasli skrinjico z izginulimi dokumenti, o katerih je bilo govora na zadnji javni seji.

Predsedujoči Delvoix je nadalje sporočil, da podkomisija Varnostnega sveta, ki naj bi odpotovila v Solun v soboto, tega dne ne bo odšla, ker se niso prispeli odgovori nekaterih delegacij in predstavnikov prizadetih držav, zaradi česar se odhod odloga do 7. maja.

Anketna komisija je zatem sprejela poročila raznih skupin, ki so izvajale preiskavo v posameznih krajih severne Grčije.

Tudi sovjetski predstavnik Lavrišev je kritiziral, ker da je bil sklep anketne komisije sprejet brez posvetovanja s prizadetimi državami.

Na današnji javni seji je predsedujoči belgijski delegat Delvoix obvestil člane komisije, da so nasli skrinjico z izginulimi dokumenti, o katerih je bilo govora na zadnji javni seji.

Predsedujoči Delvoix je nadalje sporočil, da podkomisija Varnostnega sveta, ki naj bi odpotovila v Solun v soboto, tega dne ne bo odšla, ker se niso prispeli odgovori nekaterih delegacij in predstavnikov prizadetih držav, zaradi česar se odhod odloga do 7. maja.

Anketna komisija je zatem sprejela poročila raznih skupin, ki so izvajale preiskavo v posameznih krajih severne Grčije.

Z zborovanja slovensko-hrvatske prosvetne zveze v Trstu

Trst, 3. maja. Te dni je bila v Trstu prva konferenca slovensko-hrvatske prosvetne zveze. Udeležili so se delegati vseh slovenskih in hrvaških kulturno-prosvetnih društev iz mesta in tržaškega ozemlja. Konferenca je sklicala slovenska prosvetna zveza, da bi se združila slovenska in hrvaška kulturno-prosvetna društva v enotno zvezo.

Dosedanji predsednik Slovenske prosvetne zveze dr. Vladimir Bartol je pozdravil delegate, predstavnike Osvobodilnega sveta za Trst in predsednike italijanskih kulturno-prosvetnih društev. V imenu hrvatske prosvetne zveze kulturno-prosvetnih društev je govoril Rikardo Misurat, ki je pozdravil boj hrvaškega naroda v Istri za ohranitev kulturnih pridobitev in njegovo odločno voljo, da se še nadalje bori proti vsem razbijajem enotnosti slovenskega in hrvaškega naroda ter proti vsem, ki hočejo preprečiti kulturni dvig obeh narodov. Rekel je:

»Ustanovitev slovensko-hrvatske prosvetne zveze je nadaljevanje skupnega kulturnega razvoja obeh narodov, ki si prizadevata ohraniti svojo slovensko kulturo, čeprav sta ločena od svojih bratov v FLRJ.«

Po poročilu upravnega odbora o delu slovenske prosvetne zveze je izrekla skupščina odbora razrešnice in soglasno sklenila, da se slovenska prosvetna zveza razpusti in da se ustanovi slovensko-hrvatska prosvetna zveza. Za predsednika zveze je bil izvoljen slovenski književnik dr. Vladimir Bartol.

Skupščina je poslala okupacijski vojaški upravi v Trstu resolucijo, v kateri ugotavlja, da del naših narodov, ki je pod okupacijo anglo-ameriških vojaških sil, nima popolne svobode kulturnega razvoja in sicer takega, kakršnega si želi, čeprav si je s krvo prabil svobodo. Zato zahteva resolucija, naj se našim narodom omogoči popolnoma svobodno kulturni razvoj, odpiranje šol, kulturnih ustanov, odstranitev fašističnih in protijudskih elementov iz vseh kulturnih ustanov in imenovanje pravih narodnih prosvetnih delav-

ce. Na koncu resolucije je rečeno, da je ljudstvo dalo velik prispevek v boju za uničenje fašizma in da veruje, da bodo njegove kulturne potrebe upoštevale.

Predsednik rumunske vlade na obisku v Budimpešti

Budimpešta, 2. maja. Dopoldne je prispel v Budimpešto predsednik rumunske vlade dr. Petru Groza, ki bo med »Tednom rumunske kulture« gost madžarske vlade.

Jugoslovanska knjigarna v Tirani

Tirana, 1. maja. V Tirani so odprli knjigarno »Jugoslovanska knjiga«.

Natečaj Ljudske skupščine LRS za izdelavo idejnih osnutkov za zgradbo palače Ljudske skupščine LRS

Ljudska skupščina LRS razpisuje splošni javni natečaj za izdelavo idejnih osnov za zgradbo palače Ljudske skupščine LRS. Zgradba se bo zgradila v Ljubljani.

Pogoji natečaja: Pravico udeležbe imajo strokovnjaki Ljudske republike Slovenije, strokovnjaki iz ostalih ljudskih republik Jugoslavije, kakor tudi strokovnjaki — pripadniki jugoslovanskih narodov, ki žive izven državnih mej FLRJ.

Nagrade so naslednje:

I. nagrada . . . 150.000 din
II. nagrada . . . 100.000 din
III. nagrada . . . 75.000 din
šest odkupov po . . . 30.000 din

Podlage za natečaj se dvigajo od 10. maja 1947 v tajništvo Ljudske skupščine LRS, Ljubljana, Aškerčeva 1.

Koroški pevci na turneji po Sloveniji

Nastop koroških pevcev se je povsod spremenil v mogočno manifestacijo za priključitev Slovenske Koroške k Jugoslaviji

Jesenice, 3. maja. V ponedeljek ob 11. so prispeli združeni koroški pevci zbori na Jesenice, kjer jih je prebivalstvo na kolodvoru navdušeno in bratsko pozdravilo. Še prav prisrčno dobrodošlo jim je želel zastopnik Enotnih sindikatov, erih gostje so na svoji turneji po Jugoslaviji, Mladina in članice AFZ so drage goste zasule s pomladnim cvetjem izpod Golic. V imenu pevcev se je zahvalil dr. Mirt Zwitter Nato so spremljali Jeseničani pevce v spredu izpred kolodvora do tovarniške restavracije. Sprejem je bil prava manifestacija za koroške brate. Popoldne so si gostje ogledali Jesenice, ki so bile že okrašene za delavski praznik 1. maj. Mnogo pevcev se je udeležilo tudi skupne pogreba partizanov, ki je bil ta popoldan.

Zvečer so bile Jesenice razgibanke kakor že dolgo ne. Delavstvo je v trumah hitelo v Titov dom, katerega velika dvorana je bila nabito polna. Pred domom je kovinarski pevski zbor zapel tovarišem s Koroške v pozdrav pesmi »Delavski pozdrav« in »Svobodno Slovenijo«. Koroški pevski zbor pod vodstvom l. Hartmana je nato med navdušenimi ovacijami in manifestacijami za Slovensko Koroško zapel partizanske in koroške narodne pesmi. Med odmorom so pozdravili koroške pevce zastopniki sindikatov, AFZ, LMS in kovinarjev ter jim izročili darila. Za pozdrave in darila ter za prisrčno gostoljubje od strani Jeseničanov se je zahvalil vodja pevcev, ki je dejal, da slovenska srca na Koroškem ne omahujejo, kakor niso omahovala niti takrat, ko so fašisti z najhujšim nasiljem skušali zlomiti odpor koroških ljudi. Morje kresov po vsej Koroški na predvečer obletnice OF 27. aprila je bilo jasen dokaz, da je koroško ljudstvo enotno in želi priti čim prej v sklop Jugoslavije.

Takoj po koncertu so se koroški pevci odpeljali na Bled in nato naprej v Radovljico, Kranj in Ljubljano.

Nastop v Ljubljani

Ljubljana, 3. maja. Na predvečer prvega maja so združeni pevski zbori koroških Slovencev priredili v veliki Unionski dvorani koncert koroških narodnih in partizanskih pesmi. Zbor sta vodila dirigenta Valentin Hartman in Pavel Karnjuk. Prebivalstvo Ljubljane je popolnito dvorano do zadnjega kotička. Mnogo ljudi, ki niso mogli dobiti več sedežev, je poslušalo koncert stoji. Navzoči so bili tudi člani vlade LR Slovenije s predsednikom Mihom Marinkom na čelu, podpredsednik Prezidija Ljudske skupščine LR Slovenije Edvard Kočbek in sekretar Prezidija Franc Lubej, predstavniki množičnih organizacij in veliko koroških Slovencev, ki žive v Ljubljani.

Ze prva pesem je izzvala navdušene manifestacije za našo Koroško. V odmoru je pozdravil koroške brate predsednik izvršnega odbora Ljudske prosvete Slovenije Prežihov Voranc, za njim pa predstavniki množičnih organizacij, ki so jim izročili tudi darila, izražajoča prisrčna čustva ljubljanskega prebivalstva in vsega slovenskega ljudstva in Jugoslaviji do Slovencev onstran Karavank. Zastopnik Ljudske prosvete je podaril vsakemu pevcu po en izvod Prešernovih »Poezij«, drugi pa razne umetnine, knjige in cvetje.

V imenu koroških pevcev se je zahvalil vodja turneje dr. Mirt Zwitter, ki je sporočil prisotnim pozdrave koroške OF in vsega slovenskega ljudstva na Koroškem ter prosil, naj še povečamo svoje napore, da bi dosegli priključitev Slovenske Koroške k Jugoslaviji.

Albansko delovno ljudstvo je svečano praznilo mednarodni praznik dela

Tirana, 2. maja. (ATS.) Tirana je zelo slovesno praznila praznik dela 1. maj. Povorka se je udeležilo nad 40.000 oseb, medtem ko je na tisoče državljanov stalo ob obeh straneh velikega bulevarja. Prihod predsednika albanske vlade generalnega polkovnika Enverja Hodže na tribuno je združena množica pozdravila z navdušenimi ovacijami. Na tribuni so bili tudi predsednik Prezidija ljudske skupščine Omer Nisani s člani Prezidija, podpredsednik ministrskega sveta generalmajor Koci Džozve s člani vlade, predstavniki generalnega štaba in druge uradne osebnosti, dalje predstavniki diplomatskega zbora in člani delegacije sindikatov Jugoslavije, Bolgarije, Trsta, kakor tudi bolgarske in jugoslovanske mladine.

Pred začetkom parade je pozdravil manifestante v imenu Demokratične fronte Albanije generalni sekretar fronte Hisav Kapo.

Mimohod se je pričel s povorkami delavcev, ki so nosili svoje orodje, velike transparente z rezultati, doseženimi pri povečanju proizvodnje in novimi obveznostmi ter velike slike generalnega polkovnika Enverja Hodže, generalisima Stalina in maršala Jugoslavije Josipa Broza-Tita.

Za delavci so šle folklorne skupine iz raznih krajev v narodnih nošah, dalje kolektivi raznih ustanov in podjetij, učenci tiranskih šol, fizikulturniki in ml. Povorka se je zaključila z

mimohodom državljanov raznih rajeonov glavnega mesta.

Prvomajska poslanica Enver Hodže

Tirana, 2. maja. Predsednik vlade LR Albanije generalni polkovnik Enver Hodža je naslovil na albansko ljudstvo za 1. maj poslanico, v kateri ugotavlja uspehe, ki jih je doslej dosegla ljudska oblast v Albaniji ter cilje, ki jih bo treba doseči v letu 1947. Na področju gospodarskega in kulturnega razvoja. Hkratu poziva v poslanici ljudske množice, naj se z vsemi silami zavzamejo za izpolnitev tega načrta in poudarja, da so udržitve države in demokracije, svoboda in neodvisnost odvisni od izpolnjevanja teh nalog. V poslanici podčrtava pomoč, ki so jo nudili pri miroljubni obnovi Albanije jugoslovanski narodi pod vodstvom maršala Tita. Ta pomoč je rezultat zavezanosti in prijateljstva, ki je bilo skovano v borbi in zapечатeno s krvjo najboljših sinov. Omenjajoč nizko raven spletko mednarodne reakcije proti Albaniji, ki so bile druga za drugo razkrinkane, poudarja, da hoče albanski narod živeti v miru in svobodi ter v prijateljstvu z vsemi miroljubnimi narodi. Albanski narod bo šel odločno po poti mira in napredka ter bratstva s Sovjetsko zvezo, ki je nenamahljiva zaščitnica miru in mednarodne varnosti.

Agencija France Presse poroča, da je italijanska generalna konfederacija dela sklenila 3. maja po vsej Italiji ustaviti delo v znamenje žalosti in protesta zoper ta fašistični napad na prvomajsko povorko.

Do podobnih napadov, ki kažejo vso podlost fašističnih zaplotnikov in njihovih zaščitnikov, je prišlo tudi v drugih mestih Italije.

Agencija France Presse poroča, da je italijanska generalna konfederacija dela sklenila 3. maja po vsej Italiji ustaviti delo v znamenje žalosti in protesta zoper ta fašistični napad na prvomajsko povorko.

Do podobnih napadov, ki kažejo vso podlost fašističnih zaplotnikov in njihovih zaščitnikov, je prišlo tudi v drugih mestih Italije.

Agencija France Presse poroča, da je italijanska generalna konfederacija dela sklenila 3. maja po vsej Italiji ustaviti delo v znamenje žalosti in protesta zoper ta fašistični napad na prvomajsko povorko.

Do podobnih napadov, ki kažejo vso podlost fašističnih zaplotnikov in njihovih zaščitnikov, je prišlo tudi v drugih mestih Italije.

Agencija France Presse poroča, da je italijanska generalna konfederacija dela sklenila 3. maja po vsej Italiji ustaviti delo v znamenje žalosti in protesta zoper ta fašistični napad na prvomajsko povorko.

Do podobnih napadov, ki kažejo vso podlost fašističnih zaplotnikov in njihovih zaščitnikov, je prišlo tudi v drugih mestih Italije.

Agencija France Presse poroča, da je italijanska generalna konfederacija dela sklenila 3. maja po vsej Italiji ustaviti delo v znamenje žalosti in protesta zoper ta fašistični napad na prvomajsko povorko.

Do podobnih napadov, ki kažejo vso podlost fašističnih zaplotnikov in njihovih zaščitnikov, je prišlo tudi v drugih mestih Italije.

Agencija France Presse poroča, da je italijanska generalna konfederacija dela sklenila 3. maja po vsej Italiji ustaviti delo v znamenje žalosti in protesta zoper ta fašistični napad na prvomajsko povorko.

Do podobnih napadov, ki kažejo vso podlost fašističnih zaplotnikov in njihovih zaščitnikov, je prišlo tudi v drugih mestih Italije.

Agencija France Presse poroča, da je italijanska generalna konfederacija dela sklenila 3. maja po vsej Italiji ustaviti delo v znamenje žalosti in protesta zoper ta fašistični napad na prvomajsko povorko.

Do podobnih napadov, ki kažejo vso podlost fašističnih zaplotnikov in njihovih zaščitnikov, je prišlo tudi v drugih mestih Italije.

Agencija France Presse poroča, da je italijanska generalna konfederacija dela sklenila 3. maja po vsej Italiji ustaviti delo v znamenje žalosti in protesta zoper ta fašistični napad na prvomajsko povorko.

Do podobnih napadov, ki kažejo vso podlost fašističnih zaplotnikov in njihovih zaščitnikov, je prišlo tudi v drugih mestih Italije.

Agencija France Presse poroča, da je italijanska generalna konfederacija dela sklenila 3. maja po vsej Italiji ustaviti delo v znamenje žalosti in protesta zoper ta fašistični napad na prvomajsko povorko.

Do podobnih napadov, ki kažejo vso podlost fašističnih zaplotnikov in njihovih zaščitnikov, je prišlo tudi v drugih mestih Italije.

Agencija France Presse poroča, da je italijanska generalna konfederacija dela sklenila 3. maja po vsej Italiji ustaviti delo v znamenje žalosti in protesta zoper ta fašistični napad na prvomajsko povorko.

Do podobnih napadov, ki kažejo vso podlost fašističnih zaplotnikov in njihovih zaščitnikov, je prišlo tudi v drugih mestih Italije.

Agencija France Presse poroča, da je italijanska generalna konfederacija dela sklenila 3. maja po vsej Italiji ustaviti delo v znamenje žalosti in protesta zoper ta fašistični napad na prvomajsko povorko.

Do podobnih napadov, ki kažejo vso podlost fašističnih zaplotnikov in njihovih zaščitnikov, je prišlo tudi v drugih mestih Italije.

Agencija France Presse poroča, da je italijanska generalna konfederacija dela sklenila 3. maja po vsej Italiji ustaviti delo v znamenje žalosti in protesta zoper ta fašistični napad na prvomajsko povorko.

Do podobnih napadov, ki kažejo vso podlost fašističnih zaplotnikov in njihovih zaščitnikov, je prišlo tudi v drugih mestih Italije.

Ameriško delavstvo je obsodilo Trumanovo reakcionarno politiko

New York, 2. maja. (Tass.) Deset-tisoče Newyorčanov je sodelovalo pri prvomajski proslavi, ki je bila pod geslom borbe za mir in demokracijo. Delavci podjetij, člani sindikatov, ženci in belci so nosili transparente z gesli, ki obsojajo Trumanov program »pomoči Grčiji in Turčiji in pozivajo k poglobitvi sovjetskoameriške prijateljstva.

Gesla obsojajo protidelavski zakonski načrt, o katerem se sedaj razpravlja v Kongresu, ter poizkuše reakcije, da bi omejila demokratične pravice.

Rio de Janeiro. (Tass.) Brazilska policija je prepovedala prvomajske manifestacije. Dovoljena so bila samo zborovanja v zaprtih prostorih. Komunistične skupine so protestirale v skušeni in pri zakonodajnih ustanovah radi prepovedi »svobodnega praznovanja« 1. maja.

New York, 3. maja. (Tass.) Narodi Latinske Amerike so proslavili 1. maj z velikimi manifestacijami in zborovanji v znamenju vzpostavitve enotnosti držav Latinske Amerike v boju proti imperializmu za mir in boljše pogoje dela.

Kakor poroča Associated Press, je sodelovalo v Guatemali pri manifestacijah nad 100.000 ljudi. V Liji je bilo ustavljeno v mestu vse delo. Delovno ljudstvo je priredilo velike manifestacije. V Santiagu je organiziralo delovno ljudstvo manifestacije pri katerih so nosili transparente z napisi: »Angloameriški imperializem ograža delavski razred.«

Nekaj pripomb k volitvam v krajevne in okrajne odbore OF

Volitve v nove krajevne in okrajne odbore Osvobodilne fronte so za nami. Tako v mestih kakor v vaseh, v tovarnah in podjetjih, v ustanovah in obratih, povsod so bile znova velike priznanje Osvobodilni fronti. Za razgibanje predvolivnih sestanki, se bolj pa volitve same, ki se jih je ljudstvo udeležilo v velikem številu, so pokazale in potrdile borbeno zavest našega delovnega ljudstva, njegovo pripadnost Osvobodilni fronti in njenemu programu.

Namen teh volitev je bil, da bodo novi odbori OF najbolj organi, za najbolj predanimi, najbolj delovnimi člani in aktivisti Osvobodilne fronte. Naloga, ki jih mora reševati OF, terja zmožne ljudi, delovno vodstvo v vseh organizacijah Osvobodilne fronte. Novi odbori bodo potrdili zaupanje, ki jim ga je izreklo članstvo OF, s tem, v koliko bodo na terenu uresničevali naše gospodarske, politične naloge, v koliko bodo uresničevali naše splošne pridobitve, v koliko bodo razumeli naloge in potrebe terena in jih reševali v sklopu z ogromnimi nalogami, ki jih morajo narediti Jugoslavije opraviti v petletnem planu; v koliko bodo tem nalogam kos in v koliko bodo aktivno vodili OF na vasi, v mestu, na terenu, v tovarni, ustanovi, kratka: povsod tam, kjer je Fronta, povsod tam, kjer se dela.

Naloga novih odborov bo v njihovi živi vsakdanji aktivnosti za uresničevanje našega gospodarskega petletnega plana, v vsakodnevni mobilizaciji ljudstva na vseh področjih njegovega dela in življenja. Novi odbori na vasi, v mestu, v tovarni, v podjetju, ustanovi, soli, poklicu, povsod kjer so organizacije OF, bodo morali biti pobudniki aktivnosti, vztrajnega obvladovanja težav, organiziranosti in čim hitrejšega tempa pri izvajanju nalog.

Če je bila udeležba pri volitvah tako visoka (po vseh okrajih razen dveh nad devetdeset odstotna), če je ljudstvo svojo pripadnost Osvobodilni fronti tako enodušno izrazilo, moramo to aktivnost in navdušenje prenesti v vsakdanje delo, v izpolnjevanje vsakdanjih nalog, to navdušenje moramo ohraniti, ga dvignati in krečiti. Samo na ta način bodo lahko novi odbori kos svojim nalogam, ker bodo imeli vso podporo v ljudstvu.

Kljub visoki volivni udeležbi, kljub lepim volivnim rezultatom pri zadnjih volitvah, pa ne smemo prezreti nekaterih pomanjkljivosti. Te so bile predvsem v organizaciji, v pripravah, v izvajanju volitev samih, v postavljanju kandidatih list itd. Ponekod so volitve pripravili slabo, z veliko naglico, drugod podcenjevali njihov pomen in niso posevali dovolj pozornosti, koza bodo izvolili v nove organe OF. Slabe priprave na volitve, nekritična izbira novih odbornikov, vse to bo oviralo delo novih odborov. Te napake se bodo pokazale že ob prvem zasedanju okrajnega plenuma, pokazale se bodo na terenu pri delu samem, ob prevzemanju prvih nalog. Take napake je že pokazalo n. pr. zasedanje Okrajnega plenuma Osvobodilne fronte v Skofji Loki, take napake se bodo pokazale tudi drugod, kjer so šli na volitve s slabo politično in organizacijsko pripravo. Ponekde se do danes niso objavili na krajevno običajen način, kdo je bil izvoljen v novi odbor. V Skofji Loki je bil na zasedanju plenuma OF primer, da so se zasedanja udeležili ljudje, ki niso bili izvoljeni, pa taki, ki so bili izvoljeni, pa ne vabljeni, in taki, ki so bili izvoljeni, pa niso vedeli, da so izvoljeni. Trata pri Skofji Loki je imela na petek predvolivni sestanek, od sobote na nedeljo so raznašali glasovnice, v nedeljo zjutraj so volili. Seveda je bilo to undarniško napravljeno. A uspeh? Pomanjkljiva volivna udeležba in dejstvo, da ljudje niso vedeli, ali volijo v odbor Osvobodilne fronte ali v krajevni ljudski odbor. Z naglico in površno pripravljene volitve, zlasti predvolivna agitacija so bile marsikje vzrok, da ljudje niso vedeli, kaj vo-

lijo in kakšen pomen imajo te volitve. Vrsto raztresenih naselij predvolivna kampanja ni dosegla in ljudje so zvedeli za volitve šele, ko so bile že opravljene in zato niso mogli voliti. Takih primerov je bilo več v okrajih Skofja Loka, Ptuj (v Halozah), Dolnja Lendava (Lendavske gorice), Mozirje, Trebnje, Maribor-okolica.

Porečila o volitvah navajajo iz nekaterih okrajev (Trebnje, Ptuj), da se v nekaterih krajih ljudje še ne zavedajo, kaj je Osvobodilna fronta. To je pač posledica slabega političnega dela aktiva takih okrajev. Le tako je mogoče, da celo odborniki krajevnih ljudskih odborov niso člani OF (Centilo v okraju Dolnje Lendave). Druge pa se je pred volitvami pokazala ožina pri izdajanju izkaznic OF. Ponekod so nekateri aktivisti postavili merilo: kdor ni bil aktivist ali borec, ne more dobiti izkaznice OF (Grosuplje).

Napaka, ki se je pokazala kot posledica slabe priprave, je v izbiri kandidato. Neki so vzeli nepravilno merilo, ker so postavili za kandidata samo dosedanje aktiviste, niso pa pritegnili v odbore novih, delovnih ljudi iz vrst članov. Drugod so bili površni in so postavljali kandidata novega odbora ne glede na njihovo sposobnost, ne glede na njihovo aktivnost. Pri izbiri odbornikov se tudi niso ozirali na socialni sestav odbora. Ponekod — dasi je bil primerov malo — v novem odboru niso zastopani vsi stanovi v pravnem razmerju sil na vasi (kmet, mali kmet, obrtnik, delavec). Veliko novih odborov je, ki sploh nimajo zastopnikov mladine in žena. Taki odbori nikakor ne predstavljajo Fronte kot celote, ker so brez zastopnikov dveh množičnih frontnih organizacij. Ta napaka izvira iz slabih predvolivnih priprav in njene posledice so se pokazale skoro v vsakem takem primeru. Okraji s takimi primeri so Skofja Loka, Celje, Prevalje, Ptuj, V Celju so pri zadnjih volitvah izpadle večino vse ženske iz odborov OF.

V nekaj primerih pa so bile organizacijske napake tako grobe, da je moral Izvršni odbor Osvobodilne fronte Slovenije volitve razveljaviti in razpisati nove. V Loki pri Mengešu so n. pr. aktivisti spreminili listo, ki je bila sestavljena na množičnem predvolivnem sestanku, je volivna komisija prekršila na grob način tajnost volitev in so bile razveljavljene. Na Jesenicah je bila napravljena organizacijska napaka, ker so delavci volili na terenu mesto v tovarni. Tudi tu bodo morali ponovno voliti.

Na vrsto teh napak moramo opozoriti, ker so posledica slabih priprav. Volivni rezultati bi bili še večji, če bi aktivisti bolj izkoristili volivno kampanjo, če bi se nanjo bolj pripravili. Uspeh dobre volivne kampanje kaže n. pr. Celje mesto, kjer so v času tritedenske volivne kampanje zajeli 2000 novih članov OF. Tak uspeh je dosegel aktiv v vasi Zrkovce (Mariborski okraj), ki imajo 280 prebivalcev, pa so v OF svojo volivno kampanjo zajeli v 60 vse in so tudi 100% volili. Tak uspeh je dosegla vas Suhadolc (Novo mesto), kjer so pričeli z volitvami ob petih zjutraj, ob sedmih zjutraj pa so volitve zaključili s stoodstotno udeležbo. Tak uspeh so v splošnem dosegli n. pr. v Goriskem okraju, kjer je volilo 99,72% — najboljši volivni rezultat sploh; v idrijskem okraju pa ni volilo vsega skupaj samo 35 ljudi.

Splošen uspeh volitev v okrajne in krajevne odbore Osvobodilne fronte bi bil še večji, manifestacija borbene in delovne zavesti ob nalogah OF v petletnem planu se bolj veličastna, če bi se aktivisti na volitve bolj pripravili tudi z dobro organizacijo in predvsem z večjo politično aktivnostjo. Kljub tem pomanjkljivostim pa lahko upamo, da bodo novi odbori OF izpolnili vse naloge, ki jih postavlja naša prva petletka.

Pripraviti si moramo na vso moč, da vzgojimo potrebne strokovne kadre in ustrezno delovno silo za našo industrijo in gospodarstvo sploh, ki se bo po planu silno razvilo. V teh petih letih bo naša industrija rabila 170.000 novih industrijskih delavcev. To je dvakrat več, kakor jih imamo

Tito

V sezanskem okraju se setev že bliža k uspešnemu zaključku

Herpelje, 28. aprila. Setveno delo je v sezanskem okraju v polnem razmahu. Znano je, da je okraj po nekaterih predelih precej gospodarsko pasiven. Prav zato je ljudska oblast napela vse sile, da bi setev čim uspešneje izvedla, da ne bi ostal neobdelan niti kosček zemlje in da bi tako dignila gospodarsko zmogljivost naše dežele ter dosegla čim večje blagostanje delovnih množic.

Ceprav so letošnja pomladanska dela zaradi slabih vremenskih razmer precej zaostala in se je bilo bati, da nam ne bo uspelo obdelati vso zemljo, je ljudstvo s svojimi napori in poletom uspelo premagati vse težkoče, tako da bo po večini vsa zemlja obdelana in postavljeni načrt izpolnjen. Okrajna setvena komisija je sicer pri svojem delu nalezela na precejšnje težkoče, ker se ljudje povsod še ne razumejo na hektarje, nekateri so se celo branili dati potrebne podatke itd. Razen tega krajevne setvene komisije niso povsod zadovoljivo izvršile svojih nalog, zlasti na primer v Podgorju, kjer se nista predsednik in tajnik niti najmanj zanimala za setveno delo, in v Divači, kjer so zelo zavlačevali dostavo podatkov. Kljub temu je bil popis obdelovalne, obdelane in neobdelane zemlje izveden.

V predelih Slovenske Istre morajo v večini obdelati še vinograde, ker morajo tamkaj kmetovalci dosti zemlje kopači. Ker to delo laže počaka, so kmetije opravili najprej druga, nujnejša dela, predvsem oranje in setev. Drugo zemljo bodo mogli še pravčasno obdelati. Po nekaterih krajih se je čutilo precejšnje pomanjkanje vprežne živine, vendar so zavedni kmetje to težavo rešili tako, da si medsebojno pomagajo. Na državnem posestvu v Odolini je oral traktor. Tudi na posestvu kmetijske obdelovalne zadruge v Gabrovici v Istri je prišel traktor, ki pa je bil prelahak za tamkajšnje zemljo. Kmetje, ki sodelujejo v tej zadruzi, so zelo delovni in marljivi. S skupnimi napori jim bo uspelo doseči, da bo njihova zemlja vzorno obdelana. V Vremškem Brifofu je kmetom nudila pomoč naša vojska.

V predelih cone A našega okraja so na splošno pokazali premalo zanimanja. V vaseh Avber, Godnje in Krži še danes niso zbrani vsi potrebni podatki. Zelo aktivne so se pokazale vasi Orlek, Skopo, Pliskovica itd. Težje stanje vlada v bivšem komenskem okraju, kjer zelo primanjkuje vprežne živine. Traktor, ki je tam oral in še orje, ni mogel doslej zorači večje površine. Najbolj so prizadete požgane vasi Komen, Tomačevca, Mali dol, Stanjel in druge. Ljudstvo teh krajev pa je pokazalo veliko razumevanje in si medsebojno pomagala, kar nam jamči, da bo setveni plan izveden. Naša oblast je pomagala tako, da je dovolila nakup 14 glav vprežne živine v coni B za liste kraje, ki so bili najbolj potrebni.

Semena so v večini zadostovala. Kolikor pa jih je primanjkovalo, so kmetje zasejali njive z drugimi kulturami, kakor na primer z deteljo in krmisnimi rastlinami. Take primere so imeli v Misličah, kjer se je jesenska setev slabo obnesla in so morali ozimine preorati. Tudi umetnih gnojil je zadostovalo, le žal, da so nekatera prispela prepozno. Fizol je prispel pred nekaj dnevi. Lucerna je tudi že na polji. Tako bomo semenske potrebe več-

Prisrčen sprejem koroških pevcev ob prihodu v Ljubljano

noma krilli. Zahtevam pa raznih semenih od strani kmetov iz cone A se v celoti ni moglo ustreči. Z vzajemno samopomočjo pa se je končno tudi to vprašanje rešilo.

Po sprejetih poročilih znaša celotna površina orne zemlje našega okraja 3141 ha. Od te je treba obdelati še 355 ha. V neobdelano površino so vsteli tudi vinogradi in sadovnjaki. Tudi ta zemlja bo v kratkem obdelana.

Po posameznih krajevnih odborih je trenutno stanje naslednje: V Lohi-Hrastovlju morajo obdelati še 12 ha, večina vinogradov in zemljo, ki jo bodo posejali s koruzo. V Movrasu morajo obdelati še 8 ha. V Socerji je neobdelanih še 16 ha. Kmetje so se v tem krajevem odboru zanašali na obljubljeni traktor iz Ilirske Bistrice, ki pa kasneje ni prišel. Delo je oviralo tudi slabo vreme. V Gradišču morajo obdelati še 29 ha. V tem kraju setvena komisija, odnosno njeni poročevalci slabo delujejo in je tudi pomoč množičnih organizacij šibka. V Bizani je neobdelane zemlje 15 ha. Vzrok so vremenske neprilike. V Brezovici je neobdelane zemlje še 5 ha. V tem kraju primanjkuje vprežne živine, kmetovalci pa si med seboj poma-

Javna tribuna

Ljubljana je že od nekdaj slovela kot eno najlepših in najbolj čistih mest. Današnja zanemarjanost pa ji ta sloves krati, pa to prav po pravici. V nekaterih ulicah je tako, da bi bilo treba pograbiti metlo in lopato, da bi odstranili nesnago. Na Ajdovščini n. pr. pred kavarno Evropa štrli v zrak zapuščen in golo ogrode nekdanjega kioska. Včasih je bila na njem ura in kazala številnim mimoidočim čas, danes je ni več. V tem ogrođu so bili včasih za steklom reklamni napisi podjetij in trgovin. Danes so ta stekla po večini razbita. V notranjost tega kioska mečejo nedisciplinirani Ljubljančani odpadke, travmatske vozne listke, škafite urinirnih konzerv, smeti itd. Včasih naravnost smrdi iz tega smetišča na eni najbolj prometnih točk Ljubljane. Sedaj — ko postaja topleje, bo kot nalašč za rejo mrah in mrešca.

Ali ne bi bilo potrebno, da bi na tako prometnem kraju stojišč kioski spet služili svojemu prvotnemu namenu? Zakaj ne bi na njem lepili lepakov ali časopisov in zakaj ne bi njegove postavke spet služili za javno električno uro, ki je v Ljubljani in Ljubljancem zares potrebna? Sploh pa ni menda v Ljubljani od nekdanjih javnih električnih ur nobena več na svojem mestu.

Na mestih, kjer so ulice posebno ozke, so bile zavarovane s posebnimi varnostnimi kolčki, med katerimi so bile napete verige. Danes pa vidiš marsikje le še ostanke nekdanjih potrebnih naprav. Tako je pred frančiškansko cerkvijo, tako je v Gradišču, na Kongresnem trgu, kjer so že dalj časa varnostni kolčki podrti, verige pa potrgane. Tik ob pločniku vozi tramvaj in je majhna gneča na pločniku lahko povzročil nesrečo.

Primer zase so ljubljanski hodniki ali pločniki. Da ne govorimo, kako so bili zanemarjeni v lanski in letošnji ljudi zimi. Dobesedno prebitjati se je moral človek preko sneženih zametov ali pa plavati v brozi, kadar je bila odjuga. Včasih je bilo v tem oziru boljše, ker je bilo nadzorovano strožje. Danes pa se veliko hišnih gospodarjev niti ne zmeni za red in snago na pločnikih pred njihovimi hišami. So pač videli, da tudi pred mestnimi ni

gajo. V Črnikalu je neobdelane zemlje še 46 ha, večina sadovnjakov in vinogradov, vendar ni nobene nevarnosti, da ne bi bila pravčasno obdelana. V Ocizli je neobdelane zemlje 2,5 ha. Primanjkuje vprežne živine in so kmetje navezani na medsebojno pomoč. V Herpelju morajo obdelati še 1,5 ha. V Misličah je neobdelane zemlje še 8 ha. Zastoj je v zvezi z visoko lego kraja. Tudi začnejo sejati koruzo prve dni maja. V Rakitovcu morajo obdelati še 2 ha, ki jih bodo posejali prihodnje dni s koruzo. V Vrabčah so si ljudje pomagali medsebojno pri oranju in setvi. Neobdelane zemlje je še 2,1 ha.

V Velikem Dolu na področju cone A je neobdelanih še 13 ha, in to zaradi pomanjkanja krme za živino. Delo je oviralo tudi slabo vreme. V tem kraju se je izkazala mladina, ki je pomagala prizadetim družinam pri obdelavi zemlje s prostovoljnimi delom. Enako se je izkazala mladina in druge množične organizacije v Dutovljah, kjer morajo obdelati približno še 3 ha. V Krepiljah je treba posejati le še malenkost orne zemlje. Kmetje so v tej vasi zelo marljivi in delajo s poltom. Mladina je vzela pod svojo

vino vedro, polno umazane vode. Verjetno je nanj pozabila snažilka. Ostalo pa je v izložbi ob 19. uri, ko je trgovina že zaprta in gre dovolj ljudi tam mimo.

Posebnost sedanje Ljubljane so nekateri vinjene ženske. So sicer redke, vendar pa tako opazne, da domaćina spravijo v zadrego, kaj šele tuja. Gostilničarji bi morali ukazati, da vinjenim osebam ne točijo nobene pižake več.

Značilnost za ljubljanske gostilne so razlike v cenah. Kranjska kloboza stane v enem podjetju 18 din, drugod 25. Nekaj uslužbencev urada za cene je bilo postreženih v gostilni Lovšin v Gradišču. Za pečeno s kislim zeljem in kruhom so plačali 29,50 din. Uslužbenec urada za cene osebje te gostilne pozna. Drugi gostje pa so za pečeno brez zelja morali plačati 32 din v isti gostilni. Pa še ta cena, dasi je previsoka, ni povsod enaka. Ponekod so imeli pečence po 40 do 50 din. Kontrola bi morala take slučaje kaznovati. Poglejvase zase je v ljubljanskih gostilnah tudi vino. Včasih se ti zdi, da so vsa vina enaka, namreč enako slaba, kar dobrega vina v Ljubljani ne dobiš. Kje je kontrola?

Posebnost Ljubljane je njena večerna zatemnitev. Pravi, da ni žarnice. Ne drži to, ker Ljubljana je ponoči razsvetljena, če je treba in kadar je treba (razne svečanosti). V Ljubljani gore ponekod luči noč in dan, ponoči pa po najbolj prometnih ulicah komaj najdeš domov. Če pa moraš iz gledališča, kina ali od koncerta ponoči v siško ali kam drugam proti periferiji, moraš biti pogumen, da se v tem prebijes do doma.

V izložbenih oknih trgovin je razstavljeno blago. Blizu prvega je še in razstavljeno blago že dolgo iščeš. Sedaj nenadoma prilika za nakup, pa ti povedo, da blago ni naprodaj, ampak samo v okras izložbe. Ali ne bi mogli dobiti kaj drugega, s čimer bi okrasili izložbo? Če pa že to blago mora biti tam naj bi bilo označeno z napisom, da služi samo izložbi v okras. Naše izložbe so sploh poglavje zased. Nedavno je bilo v izložbenem oknu trgovine Bat'a nasproti pošte Ljubljana, poleg čevljev staro podo-

Uspes tedna Rdečega križa

V »Tednu RK« decembra lanskega leta je članstvo RK in ostalo ljudstvo ponovno pokazalo, kako visoko cenijo delo in življenjske organizacije. V dveh letih po osvobodilni se je slovenski Slovenec seznanil z nalogami, ki jih je prevzel RK pri obnovi in izgradnji domovine. Lepaki, ki so se pojavljali po vsej Sloveniji, so slobotno prikazovali delo RK za odpravo vojnega zla in povzročili naloge, ki jih ima RK na sanitetsnem polju, zlasti pri usposabljanju bolnišniških kadrov in še posebej pri usposabljanju bolničarskih kadrov za gradnjo mladinske proge »Samce—Sarajevo«. Krajevni odbori RK so pokazali mnogo spretnosti pri organiziranju »Tedna RK«. Ves teden so bila predavanja o RK, gledališke igre, koncerti, literarnotografske predstave, akademije, zabavnosti večeri. Po dostih poročilih je bilo vseh prireditev 843. Nekateri enote so zbrale več tisoč kg hrane, ki je bila razdeljena po socialnih domovih in bolnišnicah. Organiziranih je bilo 65 množičnih posetov po bolnišnicah. Ponekod so organizirali prostovoljno delo za obnovo itd. Odziv članstva je bil pri vseh akcijah velik. V »Tednu RK« je pristopilo k RK 5346 novih članov. Z raznimi zbirkami se je nabralo 2.138.944,50 dinarjev, pri čemer odplače na vsakega prebivalca v LRS povprečno 1,84 din. Na Primorskem so

Okraj	Zbirali
Ljubljana	481.085,50 din (4,54 din povprečno na prebivalca), Raket 86.479,50 (4,25), Jesenice 190.460 (4,21), Skofja Loka 88.750,50 (3,62), Kranj 145.745 (3,35), Grosuplje 84.825,50 (3,07), Celje mesto 52.791,50 (2,74), Maribor mesto 173.627,50 (2,65), Ljubljana okolica 78.629,50 (1,58), Novo mesto 68.639 (1,55), Trbovlje 62.983 (1,47), Prevalje 57.580 (1,38), Črnomelj 31.240,50 (1,35), Konjice 29.794 (1,24), Šmarje 38.909 (1,19), Trebnje 31.715,50 (1,15), Celje okolica 74.638 (1,08), Maribor okolica 56.827,50 (1,08), Murska Sobota 62.712 (1,05), Krško 69.954,50 (0,99), Ptuj 72.857,50 (0,99), Radgona 28.136 (0,94), Kamnik 30.385 (0,78), Mozirje 24.715 (0,77), Ljutomer 23.091,50 (0,78), Slov. Bistrica 12.502 (0,48), Lendava 13.458 (0,48), Kočevje 1529 (0,07).
Na Primorskem je znesla zbirka po okrajih:	
Grčar	57.790 lir. Herpelje Kozina 77.000, Idrija-Cerkno 174.493, Ilirska Bistrica 84.769, Koper 145.092, Postojna 145.616, Tolmin 62.244, Vipavsko 95.383 lir.

Denar, ki je bil zbran v »Tednu RK«, se bo porabil za razne nakupe, predvsem za nakupe plenit, čevljev in oblačil.

Pri nas, v občeljudskem gospodarstvu, kjer proizvajamo za potrebe ljudi in ne za dobiček, so krize, kakršne poznata kapitalistično gospodarstvo, nemogoče.

Tito

„Naša žena“

Privoščimo otrokom čim več zraka in sonca

Tudi letos organizira ministrstvo za socialno skrbstvo počitniške kolonije, okrajni ljudski odbori pa letovanja za otroke. Potrebno je, da se ob tej priliki pogovorimo, kaj in kako naj pomaga organizacija AFZ pri organiziranju kolonij in letovanj. Žene so kot matere najbolj zainteresirane, kako se bo otrokom godilo čez počitnice in prav gotovo bo vsaka žena rada pomagala pri pripravah za letovanje, da bo otrokom čim udobneje in da si bodo okrepili zdravje.

Kaj naj stori torej organizacija AFZ v posameznih krajih?

Žene dobro poznajo vse otroke v svoji vasi. Vede tudi, da kljub prizadevanju oblasti vseh ne moremo poslati na letovanje. Zato bodo dobro preudariti, kdo je najpoboljši in se seveda o tem pomenile z ostalimi organizacijami, s tamkajšnjimi učiteljskim in KLO. Brez dvoma je treba

upoštevati socialno in zdravstveno ogroženo mladino. Seveda bomo letos pritegnili na letovanje tudi vajeniško in ostalo mladino, ki je zelo potrebna letovanja. Pri tem je treba opozoriti še na nekaj. Lansko leto je bilo nekaj primerov, da so se matere branile poslati svoje otroke v kolonije, četudi so bili po presoji ljudske oblasti odidna potrebni. Organizacija AFZ mora v takih primerih poskrbeti, da pojasni materam koristi in pomen letovanja ter lepo besedo odstrani predsodke in neutemeljene izmišljotine zavrne.

Važna naloga organizacije AFZ je, da pomaga otrokom, ki se odpravljajo v kolonijo. Ne sme se več dogoditi, da bi prišli otroci nečisti in garčavi na kraj letovanja. Pri odhodu iz vasi jih je treba temeljito pregledati in očistiti, če je potrebno. Žene naj se zanimajo, kaj morajo otroci

vzeti s seboj. Jasnno je, da ne bo vsakemu mogoče pripraviti vsega doma, kar bo potreboval v koloniji. Vendar pa naj si prizadevajo, da bodo pomagale ljudski oblasti pri njenem delu s tem, da bodo čim bolj opremile otroke s potrebno opremo. Naj omenimo primer okraja Prevalje, kjer so se žene že denile, da bodo otrokom pripravile vse potrebno za letovanje in jim stvari zaznamovale. Vse stvari pa, ki jih bodo vzeli s seboj na letovanje bodo popisale in napravile spiske predmetov v trojniku in dale enega otroku, enega upravljavca kolonije, enega pa bodo obdržale doma. Tako bodo otroci tudi bolj skrbeli in pazili na svoje stvari. Primer je vreden posnemanja.

Ob odhodu otrok naj organizacija AFZ poskrbi tudi za spremstvo na poti. Že poprej naj se pomenijo žene med seboj, koliko in katere žene bodo šle z njimi, preskrbe pa naj tudi potrebno hrano za pot.

Poglejmo sedaj, kakšno delo nas čaka v koloniji ali na letovanju!

Tudi tu se moramo navezati z učiteljstvom in KLO tistega kraja, kjer so predvideni prostori za kolonijo ali

letovanje. Pozanimajmo se, kaj vse domu se manjka in kaj lahko žene preskrbe in organizirajo. — Morda manjka slamačjač, ruho, odej, posede ali kakih drugih potrebnih! Poglejmo malce po svoji omari ali shranilni, prav gotovo se bo kaj našlo, s čimer bomo lahko opremili dom. Naj se ne ponovi primer, ki se je zgodil lanj na Vrskem, da so otroci spali brez ruho vse do tle, dokler ni prišla v dom kontrola ministrstva. Žene tega okolišča se niso prav nič pozanimale za stanje v koloniji, kar meče kaj slabo luč na tamkajšnjo organizacijo. V kraju, kjer je predvidena kolonija ali letovanje, naj žene že danes mislijo na to, da otroci potrebujejo mnogo zelenjave in sadja in naj v ta namen že danes store prve korake. Najbolje pa bomo skrbeli za neko kolonijo ali letovanje, če prevzamemo krajevne organizacije širše okolice patronat nad njo. Lahko se med seboj pomenijo, za katere stvari in v katerem tednu bo skrbela ta ali ona vas, da se ne bo zgodilo kakor se je lanj nekje, da je imela kolonija prvi teden zelenjave preveč, potem pa ni nihče več vprašal, če še kaj potrebujejo.

Takšne in podobne nedostatke bomo najlažje odpravili, če organiziramo patronat, katerega delovni odbor naj bo vedno v tesnih stikih z upravo kolonije ali letovanja. Važno vprašanje v domu je pomožno osebje. V prevajalskem okraju so prišli na dobro misel. Organizacija AFZ bo dala potrebno število žena, ki bodo šle v njihove kolonije ter tam pomagale v kuhinji, obenem pa se bodo matere posvetile otrokom. Vsekar je potrebno, da imajo otroci dobro vzgojo. Zato bomo poskrbeli, da bomo poslali take žene ki se jim vzgoja otrok lahko zaupa.

Sedaj pa se pomenimo še o eni stvari, kar je za uspešno izvedbo kolonij najvažnejše! To je zbiranje denarnih sredstev. Popolnoma napačno bi bilo mnenje, da morajo iti vsa sredstva za kolonije in letovanja iz državne blagajne. Treba je pripravičiti starše, da tudi po svoji moči prispevajo k vzdrževanju otroka. Predvsem tisti starši, ki to lahko store. V dnevniki smo že čitali, da se organizacija v juniju Teden matere in otroka ter da se bodo med drugim v tem tednu zbirala tudi denarna sredstva, katerih

polovica bo uporabljena za počitniške kolonije in letovanja. polovica pa za zidavo zveznega sanatorija za tuberkulozno deca. Zato naj organizacija AFZ to akcijo dobro podpre, ker bomo s tem lahko poslali na oddih čim več mladine.

Ze skoraj leto dni se dosti govori o organiziranju socialno zdravstvenih svetov pri krajevnih ljudskih odborih. Organizacija počitniških kolonij in letovanj bi prav za prav morala sloneti na ramah teh svetov. Ker pa teh v pretežni večini do sedaj še nimamo, se nam prav sedaj nuči prilika, da dá organizacija AFZ pobudo, da se socialno zdravstveni sveti ustanove in prično s svojim delom prav v času kolonij.

Le še pičla dva meseca nas ločita od pričetka prvih kolonij in letovanj. Poskrbimo da bodo demovi pripravljene za sprejem dece in da bomo otroke v redu opremili in odposlali. Poskušajmo se pri delu in organizaciji kolonij izkazati lanskega leta. Odstranimo napake, ki smo jih delali lani. Skrb za vzgojo in zdravje otrok naj posledj postane naša velika, neodložljiva skrb. Vlada G.

Delavci pohorskih tovarn se borijo za uresničenje proizvodnega načrta

Plaz borbe in krvi, ki jo je nemalo prelite tudi na Pohorju, je odnesel s pohorskih samot in kmetij romantično »planinskih kraljev«, iz idiličnih dočin pa Kellenjerje in druge lastnike pohorskih tovarn. Temna preteklost teži samo še stalice, upojenke delavce, ki so tujece za srčno nizko ceno skozi dolga desetletja prodajali svoje moči, da jim za danes, ki bi hoteli še živeti in delati, ni ostalo ničesar.

Mnogo so Pohorci žrtvovali za partizane. Toda žrtve so jih povezoval v skupnost. Prebivalci samotnih kmetij, ki so bili nekdočdaleč vsakebi se so našli. Delavci, bajtarji in kmetje so se pozabili, kako so nekdočdaleč vsak en vsak na svojo stran. Tudi tiste, ki se še oklepajo preteklosti, bo ljudstvo, ki gleda v bodočnost, kmalu privabilo za seboj.

Od jeklene palice do srpa

Jeklene palice, ki jih dobivajo iz guštanske železarnice, namajo najprej v prirezovalnicah. Dolžina za srp odrezane jekla je odvisna od velikosti srpa. Za navadne manjše srpe jemljejo okrog deset centimetrov jeklene palice. Večjih so srpe kovali. Ker pa je bil tak potek dela prepočasen, so pričeli delati na nov način. Jeklo daljšo in v pograbilo v primerne oblike s stroji. Tudi kletanje, širjenje, rezanje in brušenje opravljajo stroji. V postroju za brušenje dobi srp primerno debel hrbet, ki mu daje trpežnost in trdnost. V znamkalcni vlitsejo srpu znamko tovarne. V vgrajbalnici, brusilnici in kovalcni ročajev ter v brusilnici rezal dobi srp že dokončno obliko. Zdal ga čaka še kaljenje. Pri kaljenju je potrebna posebna natančnost. Če je srp kaljen premalo, ne reže, če je pa preveč, se zlomi. Da dobijo trdnost, romajo srpi za kaljenje v napuščalnico. Nato jih čakajo še ravnalnica, snažilnica in lakirnica. Predzadnja postaja v tovarni je zavijalnica. Tu pridne ženske kroje zavijajo dnevno približno dva tisoč srpov. Ki nato romajo na vse strani, v vse kraje naše države in v inozemstvo.

Zanimivi so modeli srpov, ki so jih v tovarni že izdelovali za južne kraje naše države in za inozemstvo. Ameriški srpi so veliki in široki, tudi harkovski niso mnogo manjši. Sibirski so med najbolj trpežnimi. Afriški so izdelani za trdo in od pekočega sonca ožgano afriško travo. Bosanski srpi so majhni, manj zakrivljeni kot drugi in z zagi podobnim rezilom. Zanimivi so tudi indijski, ciganski, semozgranski, holandski in dalmatinski srpi. Najbolj uporabni za nas, ki bomo časoma srpe potrebovali samo še za planske kraje, pa so navadni štajerski srpi, ki jih lahko kupimo v naših trgovinah.

Med prvo svetovno vojno, ki nas je razmetala po svetu, smo videli celo, kako so naše srpe uporabljali za fronto. Žične ovire so rezali z njimi. Posebno so jih za rezanje žice uporabljali v Galiciji, so pripovedovali delavci, starejši možje, ki delajo srpe že po trideset, štirideset let.

V lakirnici in zavijalnici delajo ženske. Marija Ahejeva, ki je vdova in skrbi za številno družino, je med najpridnejših. Marija Bedenikova je izbrala delo v izdelovalnici srpov. Pogumno deluje. Je pa tudi zgodaj morala v svet, za kruhom. Edina ženska je v delavnici in v začetku so ji moški prerokovali, da ne bo vzdržala. Ženske so se ji celo smejale, ko je izbrala možko delo. »No, pa sem jih uguala v kozji rog. Res delo ni ravno lahko in tudi zrak v delavnici ni najboljši, toda to še vedno

ni ovira, ki bi me vrgla s poti. Ne naredim nič manj srpov ko možki. Če so med vojno nekateri naše žene delale za okupatorje in so morale vzdržati, zakaj potem ne bi danes zavedne mladinke delale kot industrijske delavke prostovoljno za našo obnovo? Vem, da nam bodo prvimi, ki smo se odločili nadomestiti možke moči, kmalu sledile mnoge. Na ta način bodo naši možje delali tam, kjer so za izpolnitev polletnega gospodarstvenega plana najbolj potrebni in kjer jih ženske res ne moremo nadomestiti.«

Pogoja za dobro izdelane kose sta spretnost in natančnost

Kose so pričeli delati pri Sv. Lovrencu že leta 1886. Način dela je bil takrat počasnejši, pogonska sila je bila voda Radolce, ki teče mimo tovarne, vendar je bil v bistvu podobno sedanemu. Izdelovanje kos zahteva spretnih rok in mnogo paznje. Tudi kose delajo iz jeklenih palic, ki gredo skozi prirezovalnico in v vrsto strojev, podobno kakor srpi. Zelo važno za kakovost kose je širjenje. Pred vojno so bili širilci kose sami Nemci, ki do leta 1944, ob priliki osvoboditve Lovrenca in Ribnice na Pohorju pobegnili. Po osvoboditvi je bilo v tovarni samo dvajset strokovno usposobljenih delavcev. Vsi ti so storiili svojo dolžnost, učili so tovarne in dosegli so lepe uspehe. Danes je v tovarni dva in osemdeset izkušenih delavcev, med katerimi ne manjka tudi širilcev. Tako so lahko v proizvodnji, ki je bila prve mesece obratovanja komaj 25% predvojne, dosegli že 85%. Ko bodo nadomestili vse po okupatorju odpeljane stroje in tovarno modernizirali, kar je v načrtu, bo proizvodnja znatno nad predvojno.

Ravnalec kos Valentin Lušene dela v tovarni že 63 let. Osemdeset let je star, a se mu leta ne poznajo. Dela še vedno brez naočnikov in pravi, da bo šel v pokoj že nekdočdaleč, ko bo v tovarni več kot dovolj izkušenih delavcev. Lušene, obratovodja Mavrič in Rajko Arčnik so še doslej najbolj trudili s pričutivju novih delavcev. Osvoboditev je našla tovarno precej opustošeno. Okupator je odpeljal nekaj najvažnejših strojev. Toda delavci niso povešali glav in čakali. Kmahu so izdelali stroj za krivljenje srpov, ki je za 100% boljši od prejšnjega. Izdelan je bil po načrtu in pod vodstvom obratnega mojstra Leopolda Vežjaka. Zdal ima Vežjak v delu še en stroj za delavnico kos, enega pa za izdelovanje zobčastih srpov, ki so jih pred vojno izvažali v Sovjetsko zvezo in v Afriko. Stroja bosta izdelana še letos.

K novemu načinu razdeljevanja tobaka

Od 1. maja dalje je zagotovljen večji kontingent tobaka in tobačnih izdelkov in je zato od tega dne dalje uknjen sedanji način dobave tobaka po sindikalni liniji in si bodo potrošniki, kot poprej, nabavljali tobak sami v trafikah. Trafike bodo odprte ves dan, a prodaje bodo dopolne eno, popoldne pa dve tretjini tobaka, ki jim bo dodeljen za določeni dan.

Pokazalo se je namreč, da kljub vsem ukrepom ni povsem uspelo odpraviti nepravilnosti, ker mnogo sindikalnih podružnic ni moglo ali znalo napraviti reda in izločiti nekažljive. Poleg tega je bilo nadzorstvo oteženo tudi glede trafik, v kolikor je bilo navezane na izjave raznih prič. Tako se je n. pr. zgodila krivica lastnici trafikje v Židovski ulici, ki jo je nekdo ovažil, da daje posameznikom večje količine tobaka. Preiskava pa je dognala, da je omenjena trafikantinja oddala večjo količino pooblaščenec sindikata, ki je svedel prejel za člane podružnice večjo količino, kar je priča orisala kot da gre za protekcijo ene osebe.

Ker je uspelo zagotoviti, kakor že ni sodelovala v vojni, so živila strogo racionalna. Obrok kruha znaša na dan in osebo 200 gramov. V glavnem izvažala Švica kemikalije, raznovrstno orodje in aparate, stroje, ure, svilen blago, konfekcije, pletenine in mlekariske proizvode. V švicarskem uvozu zavzemajo glavno postavko industrijske surovine, na drugem mestu pa so živila. Trgovinska bilanca Švice je bila navadno pasivna, to se pravi, da je izvoz vselej zaostajal za uvozom. Plačilna bilanca pa je bila nasprotno vselej visoko aktivna, ker so pasivne postavke krili dohodki iz investicij v inozemstvu, iz tranzitnega prometa in predvsem dohodki tujskega prometa.

Med vojno si je Švica nakopičila solidno zalogo zlata, pa tudi inozemske naložbe kapitala v švicarski industriji so narasle. Že samo nemška dobroimetja so znašala 3 milijarde švicarskih frankov. Leta 1941 je znašala obrok bankovcev 2,2 milijarde frankov, kritje v zlatu pa je znašalo 2,1 milijarde frankov. Leta 1946 je bilo v obtoku bankovcev za 3,8 milijarde frankov, zlato kritje pa je znašalo 4,9 milijarde frankov. Kljub temu pa so cene nezadržno narasle. Živila so bila leta 1946 za 196% dražja kakor leta 1939, cene oblike in čevljev pa so se povečale za 220%, dočim so mezdre narasle nesorazmerno počasno.

Tudi kose so pred vojno izdelovali vsakovrstne, od širokih in težkih španskih do ozkih ogrskih in krivih turških, ki so podobne sablji. Zdal izdelujejo predvsem navadne štajerske kose, računajo pa tudi že na ponovno izdelavo inozemskih modelov. Saj vedo, da bomo pri nas kose po izvedbi prvega polletnega gospodarstvenega plana potrebovali predvidoma samo še za planinske in hitrovoje predele.

V tovarni kos in srpov imajo tudi udarnike. Oblikovalec pet Vrenčur Karel je za več ko 25% presegel postavljeno delovno normo. Pravi tako se presegli norme ali pa so se izkazali pri usposabljanju mladih delavcev: Miha Šmit, Jože Arčnik, Jože Jakob, Adolf Bedenik in Feliks Mavrič. Leopold Vežjak je udarnik-ovaltor.

Lansko pomlad jim je tovarna kos v Trzinu napovedala šestmesečno tekovanje, ki so ga navdušeno sprejeli. Šestmesečni proizvodni načrt so izpolnili že v petih mesecih. Poročilo o uspehih so takoj po končanem tekovanju poslali v Trzin, odkoder pa še do danes ni nobenega odgovora. Sindikalna podružnica ima svojo knjižnico, v katero je prispeval predvsem knjig glavni odbor Enotnih sindikatov. Je pa kljub temu sindikalno delo v tovarni še komaj v razvoju. Zdi se, da sindikalisti doslej v svoj odbor še niso izvolili ljudi, ki bi bili zmožni dati sindikalnemu in političnemu delu v tovarni jasno smer, ki bi se zavedali dolžnosti delavcev in njihovih pravic. Delavci se pritožujejo zaradi pomanjkanja higiensko-tehničnih naprav, ni pa nikogar, ki bi se gledel tega pomenil z upravo tovarne. In tako še vedno nimajo nobene štrambe za obleko in jedila, nobenega umivalnika, kaj šele kopalnico. Krivi so pa temu predvsem sami.

K tovarni kos in srpov pri Sv. Lovrencu na Pohorju spada tudi obrat v Slovenjgradu. Tudi tu delajo kose, tovarna se razlikuje od šentlovrenške samo po zastarelosti. V tovarni, ki je bila zgrajena leta 1773., so še stare naprave. Pogonska sila te tovarne je voda, dočim imajo pri Sv. Lovrencu elektriko.

Slovenjgraška sindikalna podružnica je po zastugi bivšega partizana Ivana Lakoška zelo delavna. Pritožujejo pa se, da se šentlovrenška in zdal tudi njihova uprava premalo zanima za slovenjgraški obrat in za delavce, ki so zavedni poklice in se želijo z vsemi močmi vključiti v borbo za izpolnitev polletnega gospodarstvenega plana.

omenjeno, večji kontingent, ki celo presega enega v mesecu decembru, ko ni nihče čakal v vrsti pred trafikami, ni sedaj nobenega razloga več, da ne bi preskrba s tobakom potekala v splošno zadovoljstvo. Razume se, da je tudi v tem izboljšanjem položaja še vedno potrebno nadzorstvo s strani potrošnikov, da se onemogoči nekaterim razdeljevalcem vsakršna svojevotnost. V zvezi s predpisom, da morajo trafikje vsak dan sprosti označiti količino tobačnih izdelkov, ki gredo v prodajo, se je pojavil s strani nekaterih trafikantov ugovor, češ mi smo pošteni in bomo shajali tudi brez predpisanih tablic, primite one redke razdeljevalce, ki kljub vsemu še kršijo predpise. Toda prav določba, da je treba vsakodnevni kontingent vidno objaviti, bo ščitila poštene trafikante, ker bo množično nadzorstvo imelo možnost, da bo v prid poštnim trafikantom razkrinkalo tiste, ki razdeljevalcem trafikantom še dalje jemljejo ugled. Nadzorstvo je potrebno, posebno v obmejnih krajih, a predpis velja za vsa republiko. Vsak primer nepravilnega razdeljevanja tobačnih izdelkov naj

Odpravljajmo higienske in tehnične pomanjklivosti v podjetjih

V času, ko nam je vsaka delovna ura silno dragocena, moramo se bolj naperiti svoje sile, da bomo zmanjšali število bolezenskih dni. To pa bomo dosegli edino tako, da bodo naše tehnične in higienske zaščitne naprave čim bolj urejene. Naša ljudska oblast je izdala posebno pravilnik, ki določa, kakšne naprave morajo biti v podjetjih. Osnovane so bile posebne inspekcije dela, ki skrbje za delovne odnose, za stanje delovnih prilik, letos pa so bili v podjetjih izbrani še posebni delavski inspektorji, ki v svojem podjetju skrbje, da se določila pravilnika o zaščiti dela pravilno izvajajo.

Organi splošne državne kontrole pregledujejo sedaj sistematično tovarne in delavnice, v koliko so te izpolnile svoje zaščitne in tehnične - higienske naprave, kako opravljajo delavski inspektorji svoje naloge. V mnogih podjetjih in tovarnah so kontrolni organi ugotovili, da se je uprava vsestransko potrudila ter je te naprave do najvišje možne mere izpopolnila. To je posebno vidno tam, kjer so dobre sindikalne organizacije, kjer so dobri delavski inspektorji, ki se zavedajo, da tehnične in higienske naprave ne vplivajo samo na varnost dela, temveč lahko tudi v veliki meri povečajo sigurnost in s tem v zvezi tudi zvišanje produkcije. Kjer pa sindikalne organizacije ne žive z rastjo podjetja in niti sindikat, niti delavski inspektor ne opozarjata uprava na nujnost higienskih in tehničnih zaščitnih naprav, so pa kontrolni organi lahko ugotovili različne pomanjklivosti, ki bi lahko povzročile težke nesreče in mnogokrat povzročajo tudi obolenja delavcev.

Ob osvoboditvi smo našli v naših podjetjih in pogledu higienskih in tehničnih zaščitnih naprav skrajno malomarno stanje. Delavnice so bile v mnogih primerih v nehygienskih prostorih, zavarovalne naprave pa za namerjene ali pa poškodovane. V takih prilikah je razumljivo, da ni bilo mogoče odstraniti vse higienske in tehnične zavarovalne pomanjklivosti. V mnogih primerih bo to mogoče šele s prezidavo delovnih prostorov, drugje zopet z montažo takšnih higienskih naprav, ki jih trenutno ni mogoče dobiti. Razumljivo, da so v takih primerih objektivne težave, vendar pa je dosti primerov, da podjetja niti niso uredila takih zavarovalnih naprav, ki jih je mogoče z majhno podjetnostjo vpeljati. Tako podjetja v mnogih primerih ne mislijo na osnovne higienske predpise, na umivalnice, garderobe, stranišča, pitno vodo itd.

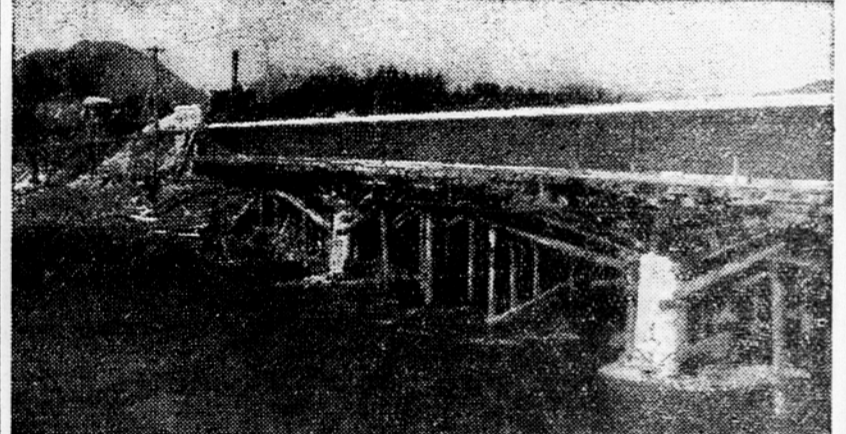
V nekaterih podjetjih izvirajo tehnične zavarovalne pomanjklivosti iz napačnega mišljenja, da ne utegnejo urediti takšnih zadev, ker bi to pomenilo zaviranje proizvodnje. Pri tem ne pomislijo, da ravno brezhibne tehnično-zavarovalne higienske naprave lahko v veliki meri pripomorejo k dvigu proizvodnje. Primera takšnega napačnega mišljenja sta železarna Jesenice in tovarna »Sava«. Na Jesenicah je v mnogih tovarniških prostorih taka natrpanost, da se je zaradi tega zgodilo že več nesreč. Poleg tega morajo prav zato pri delu bolj paziti, kar seveda vpliva na delo samo. Precej pogost primer je, da uprave ne posvečajo dovolj paznje zaščiti pogonskih jermenov in transmisij. V železarni Zreče so kontrol-

ni organi ugotovili, da pogonski jermeni v mizarski delavnici niso zavarovani. V podjetju še doslej niso izvolili delavskega inspektorja. Tudi v »Granitni industriji« v Oplotnici nimajo pri pogonskih jermenih zaščitnih naprav. V prostorih, kjer obdelujejo kamen, je velik prepih in obstoja nevarnost prehlajenja. Delavci pri tem poslu nimajo rokavice in zaščitnih naočnikov. Električna napeljava je zelo primitivna. Stikala so slabo izolirana in pokvarjena. Tudi higienske prilike v tem obratu niso povojne. Delavci niso preskrbljeni s pitno vodo, doslej niso imeli niti prostorov za umivanje rok.

Dober primer higienske tehnične zaščite dela so kontrolni organi našli v podjetju »Avtomontaža« v Ljubljani. Tehnične in higienske naprave so v redu, kolikor ne obstojajo objektivne težave, ki jih ni mogoče trenutno premostiti (premajhni prostori). Povezava med sindikatom in upravo podjetja je dobra. Delavci imajo z upravo redne tedenske sestanke, kjer se pomenujejo o vseh težavah in o predlogih. Na teh sestankih delavci sami predlagajo, kaj bi bilo treba ukreniti za zaščito dela, nakar daje uprava te predloge v preučitev strokovnjakom, ki jih tudi izvedejo. Tako sodelujejo uprava, sindikat in delavstvo ter med delavstvom ni nezadovoljstva zaradi težav, ki se pri delu pojavljajo.

Vsi dosedanja pregledi podjetij so pokazali, kako veliko nalogo imajo delavski inspektorji in kako važno je, da to nalogo v redu opravljajo. V tovarni kos in srpov v Sv. Lovrencu na Pohorju so sicer izvolili delavskega inspektorja, toda ta ni opravljal svoje naloge in razumljivo je, da je kontrola našla v podjetju različne nepravilnosti. V kovačnicah ni ventilatorjev, tako da je v prostoru vedno polno dima. Ogorki premoaga in koka padajo iz peči na tla in se razvija v prostoru ogljikov monoksid. Jermen v električni centrali ni bil zavarovan z ograjo. Električna stikala niso zavarovana. V delavnica nimajo svarilnih napisov, v prostorih, kjer imajo lahko gorljive predmete, so pomanjkljive požarne naprave. Sindikalna podružnica je slaba, je od življenja podjetja odtrgan organ in tako razumljivo ni pokazala nikake iniciative za izboljšanje higienskih in tehničnih zaščitnih naprav.

V nekaterih podjetjih uprave same nimajo razumevanja za tehnično in higiensko ureditev obrata in se ne zavedajo važnosti zaščite dela. Tako so kontrolni organi ugotovili, da je v tovarni sodov v Medlogu pri Celju skrajno zanemarjeno stanje, čeprav je bil v podjetju že večkrat član inspekcije dela. Sicer je delavski inspektor dajal pravilne predloge za izboljšanje varnostnih in higienskih naprav, ki jih pa uprava ni upoštevala. Upravnik podjetja je sporočil ministru za industrijo te predloge s pristavkom, da bi zahtevali velike investicijske

Te dni je bil dokončno obnovljen in izročen prometu cestni most čez Savinjo pri Orli vasi v Savinjski dolini. Obnovljeni most je velikega pomena za razvoj prometa na naši najvažnejši cesti Ljubljana-Maribor.

stroške. Ker pa je tovarna v začasnih prostorih, ministru za industrijo tega ni odobril. V glavnem so nedostaki takšni, da bi se jih z dobro voljo, s podjetnostjo tudi z majhnimi stroški dalo vsaj delno odpraviti. Značilno je, da se v tem podjetju pojavila tuberkulozna obolenja. Razumljivo je, da so prostori, kjer se dviga prah in ni primerne ventilacije, leglo za najrazličnejša obolenja. V tovarni tudi ni osnovnih varnostnih naprav. Glavni pogonski jermeni niso zaščiteni, pa tudi stikala nimajo zaščitnih naprav. Neko pogonsko stikalo je montirano za stroj, tako da mora delavec pri izključitvi hoditi mimo vrtečega se stroja, segati preko električnega motorja do stikala in se pri tem prav lahko zgodi nesreča. Tudi zobata kolesa na strojih so nezavarovana. Gasilsko orodje in minimaksi so v pisarni, to je v prostoru, ki ni vedno dostopen ter bi bil v primeru požara lahko brez koristi. Tudi v higienskem pogledu je podjetje zanemarjeno. Za 80 uslužbencev imajo samo eno stranišče, ki je nehygiensko. V prostoru vlada nered, kar seveda ovira delavce pri delu.

V vseh primerih so dali kontrolni organi upravam podjetij nalog, da do določene roka uredijo higienske in tehnične zavarovalne naprave. Proti izrazitim kršiteljem določil pravilnika o zaščiti dela pa so bili podvzeti primerni ukrepi. Toda ni dovolj, da kontrolirajo izvajanja teh določil organi splošne državne kontrole. Nujno je, da se sindikalne organizacije še v večji meri kot doslej zanimajo za stanje higienskih zaščitnih naprav v podjetjih, da predlagajo ukrepe za odpravo posameznih pomanjklivosti in da prično ostro borbo proti obratnim nezgodam. Delavski inspektorji podjetij morajo biti tisti organi, ki vsak nedostatek sporočajo upravi, te pa so dolžne te predloge upoštevati. Borba za izpopolnitev zaščitnih in higienskih naprav podjetij je ena izmed velikih nalog vseh uprav in sindikalnih organizacij. Z najtesnejšim sodelovanjem z inspekcijami dela bomo odpravljali vse pomanjklivosti in tako preprečili izgubo delovne sile, ki jo terjajo zaščitne in higienske pomanjklivosti.

Iz Globodola

V Globodolu pri Mirm pečeh bomo v nedeljo 4. maja ob 15. slovesno odprli novo šolsko poslopje. Dosti težav in sitnosti je bilo, vendar smo dočkali, da smo dosegli to, kar smo si želeli že 30 let. Naše šolsko poslopje je najbolj moderno urejeno. Zares smo lahko ponosni nanj. Dosti smo tudi pripomogli z udarniškim delom, sedaj pa so pionirji in mladina z navdušenjem pripravljajo, da proslavijo otvoritev novega šolskega poslopja čim slovesneje. Pričakujemo obitno udeležbo vsaj iz okolinskih vasi. Eda

Švica

(Potni zapiski)
O švicah sodijo ljudje običajno po pojmi, ki so nastali že pred mnogimi leti. Toda tudi mimo te dežele zgodotnji naše dobe niso šli brez sledu. Nedotaknjena je ostala le prekrasna narava: s snegom pokriti vrhovi, z jevolnimi gozdovi obdani hribi, slikovita jezera, deročji gorski potoki in šumeci sfapovi. Švica meri komaj 280-ti del evropske površine. Konec leta 1946 je štela 4.426.000 prebivalcev, od katerih je 72% Nemcev, 20,5% Francozov, približno 6% Italijanov in nekaj nad 1% Retoromanov. Glavna področja nemško, francosko in italijansko se po svoji zgodovini, svoji kulturi, svoji tradiciji in svojih običajih medsebojno zelo razlikujejo. Narodnostna razlika je postala v zadnjem času še izrazitejša, kakor je bila poprej. Ker Švica sama nima omebene vrednih naravnih bogastev (premoaga, železa, petroleja) je industrija te dežele navezana na uvoz surovin. Kljub temu pa ima Švica visoko razvito industrijo z močno koncentriranim kapitalom. Posebno razvita je kemična industrija, plavžarstvo, strojna industrija, industrija orodja, fina mehanika, ur in pletenine. Pomanjkanje surovin in delovnih moči je glavna težava, s katero se bori narodno gospodarstvo Švice. Za to si prizadevajo dobiti strokovne delavce iz Italije, Francije in drugih držav. Okrog 19% prebivalstva se bavi s kmetijstvom, v katerem prevladuje živinoreja (ki daje 82 do 83% celotne kmetijske proizvodnje). Žito lastnega pridelka zadostuje za preskrbo dežele ismajh za tri mesece na leto, vse drugo mora Švica uvažati. Čeprav švica

vojni minister dr. Karel Kobelt, zunanji minister dr. Max Pettipierre in gospodarski minister dr. Walter Stampfli — so člani radikalno demokratske stranke, to je stranke veleburžoazije; minister za finance in carine Ernest Nobs, član socialno demokratske stranke je prav tako zastopnik velkomeščanskih krogov.

Stranka dela, edina stranka, ki zastopa koristi delovnega ljudstva, v zveznem svetu nima svojega zastopnika. Dovolj je, da poljubnega dne prelistava švicarske liste, pa lahko ugotovimo, katera politična vprašanja trenutno zanimajo švicarsko javnost. Predvsem so to tri vprašanja: sprejem Švice v organizacijo Združenih narodov, usoda Nemčije in odnosi s Sovjetsko zvezo.

Listi in uradni krogi često izražajo željo, da bi bila Švica sprejeta v Organizacijo Združenih narodov, toda s pridržkom, da priznajo tradicionalno pravico Švice do nevtralnosti. Da pa pri razpravi v tem vprašanju v nekaterih krogih izgubljuje občutek za pravo mero, kaže naslednji primer: neki poslanec je predlagal v parlamentu, naj bi se v Švici ustanovila »nova organizacija Združenih narodov«.

Kakor je znano, je švicarska vlada prekinila diplomatske odnose s Hitlerjevo Nemčijo šele po nemški kapitulaciji, 8. maja 1945. in še takrat o omejitvijo, da sledijo zaveznikiškim oblastim v Nemčiji ne smejo zadevati nevtralnega dežela. Že nekaj dni po prekinitvi odnosov z Nemčijo se je začelo švicarsko zunanje ministrstvo, tako imenovani politični departament, zavzemati za Hitlerjeve fašiste. Dne 14. maja 1945 so švicarske oblasti prevzela vse inventar in vso lastnino nemškega poslanstva v varstvo ter

sestavile o tem poseben zapisnik, dne 18. maja pa je zvezni svet sklenil ustanovitev posebnega varstva nemstvo tega urada visokom švicarskega uradnika. Ustanovitve tega urada, ki daje nemškim fašistom vsakršno pomoč, je bila začetek za ustanavljanje vseh mogočih društev, družb in združenj za podpiranje nacistov.

Kakor že rečeno, se zanimajo uradni švicarski krogi in švicarski tisk zelo živo za usodo Nemčije. Nekateri listi pretakajo grenke solze, da bo nemška industrija zaradi demilitarizacije in odškodninskih plačil propadla, in so mnenja, da je Evropi potrebna močna Nemčija kot branik proti rdečemu vzhodu.

Vse to spremlja šovinistična in militaristična propaganda. V državnem proračunu za leto 1947. so bili izdatki v vojaške namene znatno povišani. Tankovske ovire na prelazih in okrog velikih mest še niso odstranjene. Vojska se reorganizira.

Tudi odnosi do Sovjetske zveze so v središču političnega zanimanja. Brez dvoma žele ne le delovne množice, marveč tudi trgovski krogi poglabite političnih, gospodarskih in kulturnih odnosov s Sovjetsko zvezo. Uradni švicarski krogi pa so glede tega vprašanja vseskozi zelo rezervirani. Švicarska vlada je potrebovala polnih 28 let, da je prišla do spoznanja, da je bila njena politika do Sovjetske zveze napačna. Več ko četrt stoletja so vodili vladajoči krogi v Švici, tisk in reakcionarne stranke sovražno protisovjetsko politiko, so zadržljivo zavest švicarskega ljudstva s klevetami o socialistični državi ter si prizadevali vzbuditi mržnjo in strah pred vsem, kar je kakor koli v zvezi s Sovjetsko unijo. Ko je pripeljal sovjetski minister v Bern, je švicarska

javnost izkazovala najtoplejše simpatije, čeprav so listi konservativnega tabora v svojem brezmočnem besu nadaljevali s klevetanjem sovjetske dežele in njenih državljanov. Tako so n. pr. lagali, da je sovjetski poslanec prinesel s seboj »zlato v palicah«, da bi »uprizorili v Švici komunistično revolucijo«. Tej bedasti laži se dolgo niso hoteli odreči.

Se danes širijo mnogi švicarski listi klevete in lažne bajke o Sovjetski zvezi. Le zelo zelo malo izvedo v Švici o tem, kar se dogaja v naši deželi. Cenzura budno pazi, da bi besnica ne prodrla v švicarsko javnost. Cenzorjeve škarje so nedavno izrezali poljski film »Parada zmage«, ki so ga nedavno predvajali v Bernu. Pa tudi v tej »bernski izdajki« je izzval ta film med občinstvom živahno zanimanje. Celu v jutranjih urah je bilo težko dobiti vstopnice.

V knjigarnah sovjetskih knjig skoraj ni dobiti. Zato pa se šopirijo v izložbah najrazličnejši »Spominic« in klevetniške brošure o Sovjetski zvezi izpod peresa bilo kakšnega emigranta, ki o današnji Rusiji nima niti pojma. Če pride sovjetski državljani prvič v Švico, se prav gotovo čudi nad neštevilnimi »mednarodnimi«, »evropskimi« in vsemi mogočimi drugimi inozemskimi združenji, društvi in društvi. Po večini so to skupnice reakcionarne sodrge. V Lausanni n. pr. se vsak teden sestaja »Ruski nacionalni komite« pod predsedstvom znamenega mednarodnega pustolovca Kotzebueja, okrog katerega se zbira vojne prizgalce, veleizdajalce in druge obnevarne elemente. To gnezdo »svažnikov človeštva brez dvoma vpliva tudi na politično življenje dežele in zastruplja njeno očiščje.

Nehote se človek vpraša, ali ni to za malo švicarsko deželo vseeno malo preveč te reakcionarne sodrge. Brez ozira na pravico azila, se ne da z ničimer opravičiti, da je postala Švica okrevališče za fašistične rablje, vojne prizgalce, veleizdajalce in druge obnevarne elemente. To gnezdo »svažnikov človeštva brez dvoma vpliva tudi na politično življenje dežele in zastruplja njeno očiščje. Nedavno je poročal list »Gazette

de Lausanne« o nekakšnem »kongresu« tako imenovane »Borbene lige za združene države Evrope«, ki je bil decembra lanskega leta v Švici. Predsednik te lige je neki Bauer, sodruknik baselske »National Zeitung«. »Gazette de Lausanne« še prouča, da je kongres »razpravljalec o ustanovitvi »Združenih držav Evrope«, katerih jedro naj bi tvorila močna Nemčija in z njo »pobotan« Francija.

V Švici se skrivajo številni vojni zločinci, tudi takšni, ki jih iščejo vlade mnogih evropskih držav. Tako n. pr. je dobil Willy von der Bey, bivši direktor I. G. Farbenindustrie, kot kemik in svetovalec zatocišče v veliki švicarski tovarni kislin v Schweiizerhalle. Leta 1943. ga je postal Hitler na Norveško z nalogo, da onespoboli vso norveško kemično industrijo pred osvoboditvijo te dežele po zavzeznih četah. Dovoljenje za prihod v Švico je dobil ta Hitlerjev zaupnik od švicarskega konzula v Oslu.

Tudi veleizdajalci, ki so se borili v vrstah Hitlerjeve vojske, imajo svoje torišče v Švici. Jugoslovanski ustaši, Mihajlovičevi četniki in Andersovi oficirji slave tu svoje orgije. Tudi reakcionarni francoski general Giraud in Romuni iz spremstva Gafenca so našli zatocišče v Švici. V bližini Zeneve živi pobudnik umora Vorovskega, zločinec Polundin.

Nehote se človek vpraša, ali ni to za malo švicarsko deželo vseeno malo preveč te reakcionarne sodrge. Brez ozira na pravico azila, se ne da z ničimer opravičiti, da je postala Švica okrevališče za fašistične rablje, vojne prizgalce, veleizdajalce in druge obnevarne elemente. To gnezdo »svažnikov človeštva brez dvoma vpliva tudi na politično življenje dežele in zastruplja njeno očiščje.

V znamenju novih delovnih naporov je vsa Slovenija proslavljala prvomajski praznik

Na Primorskem

Ze 30. aprila je primorsko ljudstvo po vseh vrhovih prilagojeno kresov po počastitev delavskega praznika 1. maja. Vasi, trge in mesta je prebivalstvo okrasilo z zastavami, zelenjem in slikami naših voditeljev. V Postojni, Ilirski Bistrici, Cerknem in Pečinah na Tolminskem so bile baklade. V Ilirski Bistrici so pripravili slavnostno akademijo. V Idriji se je prebivalstvo poslovilo od idrijske in goriske mladinske čete, ki sta odhajali graditi mladinsko progno Samac-Sarajevo. V Ajdovščini se je že zgodaj jutraj zbrala nad desetstotico glav množica prebivalstva iz vseh okoliških vasi in se razvila v množično povorko. Množico so pozdravili v imenu okrajnega odbora OF tov. Fr. Perovšek, zastopnik množičnih organizacij in predstavniki vojske. V povorki je prebivalstvo nazorno pokazalo povezanost in napredek delavca, kmeta in delovnega inteligenta. S te manifestacije je prebivalstvo poslalo resolucijo ljudski skupščini FLR Jugoslavije. Slične proslave je prebivalstvo priredilo v Idriji, v Postojni in po vseh večjih krajih Slovenskega Primorja.

Primorsko ljudstvo je na praznik delovnega ljudstva manifestiralo svojo voljo, da mobilizira vse sile, da izvede in prekorači zadane naloge v okviru petletnega plana.

V Črnem vrhu nad Idrijo

Na predvečer praznika 1. maja se je na trgu v Črnem vrhu zbrala množica domačega prebivalstva in vojske z zastavami. Razvila se je povorka s pionirji in sindikalno godbo na čelu. Množica je navdušeno vzklizala prvemu maju. Po končani povorki se je pričelo ljudsko rajanje. Na bližnjih gričih so goreli kresovi, ki jih je pripravila mladina.

Prebivalstvo Črnege vrha ne pominja tako veličastne proslave kot je bila leto prej. Ze ob petih jutraj je sindikalna godba zaigrala bučnico po vasi. Na vseh oknih so se pojavile zastave in slike naših voditeljev. Vas si je navsezgodaj nadela praznično lice. Okrog devetih so iz vseh okoliških vasi krenile slavnostne povorke. Do desete ure se je zbralo 1600 ljudi, kar je za našo vasico zelo veliko. Na odru sredi vasi so nastopili govorniki, ki so vzklizajočemu ljudstvu obrazložili pomen mednarodnega praznika dela in še posebej poudarili, da je letošnji prvi maj zabetek izvajanja prve petletke, to je začetek gospodarske borbe, ki nam bo prinesla boljše življenje. Nato so nastopili pevski zbori

TURIZEM

Turistična sezona se je pričela

Vzporedno z našo industrijo se tudi druga gospodarska podjetja vključujejo v izpolnitev petletnega plana, med njimi tudi gostinska podjetja. Tudi ona pomagajo po svojih močeh pri naši petletki s tem, da nudijo udarnikom, članom sindikatov in našemu kmetu prijeten odmor pri njihovem postrvovalnem delu za izvedbo petletke.

Državna gostinska podjetja se te svoje naloge dobro zavedajo in so počela z aktiviranjem letošnje sezone. Ze marca meseca so se pričela pripravljati, da bi mogla na praznik dela dostojno sprejeti prve goste. Tako so poleg objekto, ki so bili odprti že zimo, pripravili danes že skoraj vsi objekti za goste.

Na Bledu je uspelo, kljub velikim gradbenim delom, usposobiti Park-hotel, ki je lepo prečiščen in urejen. dalje Grand hotel Toplice in depandanse, hotel Jelovica pa bo v enem tednu tudi usposobljen za poslovanje.

Dom na Jezerkem, ki je sicer v skromnem obsegu posloval skozi zimo, je sedaj pripravljen, da sprejme oddiha potrebne delavce.

V Dobrni je odprt Zdraviliški dom s 175 posteljami in hotel Zagreb s 56 posteljami. Park je krasno urejen.

Turistično društvo Slovenije

V okviru povojne reorganizacije turizma je bilo lansko leto ustanovljeno Turistično društvo Slovenije kot ideološki in propagandni organ sodobnega množičnega turizma. Njegova glavna naloga je, da daje povzročiteljem turizma v njegovih oblikah in smerih, da vzbuja smisel ljudskih množic za polno turizma in da deluje na to, da postane turizem last delovnih ljudi.

Za deseto teh svojih nalog bo Turistično društvo Slovenije organiziralo pred začetkom poletne sezone prostovoljno delo svojega članstva v vseh podružnicah s ciljem čim lepše ureditve in okrasitve turističnih krajev.

Zaključek tega dela bo TDS v vsej Sloveniji proslavilo s turističnimi dnevi, na katerem bodo množični turistično-propagandni sestanki in ustanovni občni zbori podružnic TDS; slednji po možnosti v vseh predvidenih krajih, kjer se niso ustanovile. Do sedaj je ustanovljenih 60 podružnic, v nadaljnjih 23 krajih pa obstoječe iniciativni odbori.

Svoj 1. redni občni zbor je društvo imelo 27. aprila v Ljubljani. Zastopane so bile zlasti obsejne podružnice, ki so dale tudi pobudo, da se v glavnem odboru določi nekaj mest za odbornike s Primorskega in Koroskega.

Zanimivi so v letnem poročilu

s svojimi borbenimi pesmimi. Posebno se je izkazal tovariš iz vojske, ki je deklamiral »Biografijo maršala Titca. Nato se je razvila po vasi povorka. Ljudstvo je z vzkliki obljubljalo, da bo napelo vse sile za izvedbo petletnega plana.

V Dravogradu

1. maja je bil trg Dravograd slavnostno okrašen s slavoloki in transparenti v čast delu. Na predvečer so ob severni meji zagoreli kresovi. Vse okoliške občine vasi so se na praznik zbrale in uvrstile v veličastno paradu dela. Na čelu parade je bil jezdec v koroski narodni noši, za njim so se uvrstili na okrašenih vozovih kmetje z Viča, iz Crneč, iz Libelč in od drugod, ki so predstavljali vse vrste poljskega dela. Prav tako so se predstavili na okrašenih vozovih dirvarji iz Ostriže, tesarji in zidarji izvrške Gradis itd. Zastopana je bila tudi elektrarna z velikim okrašenim tovornim avtomobilom in grafikonu, na katerih je bila prikazana elektrifikacija v petletnem načrtu, ki jo prinesla luč v zadnje hribovsko kočvo. Nato so se zvrstili fizikulturniki, delovna četa AFZ, obrtniki, ki so na okrašenem vozov prikazali svoje delo v raznih poklicih itd. Med vzkliki našim voditeljem in prvomajskemu prazniku je ljudstvo zahtevalo priključitev Koroske in poto partizanovskimi pesmi. Povorka je sredi trga pozdravil predsednik OF odbora tov. Kaspar, ki je v svojih besedah poudaril enotnost našega naroda, s katero bomo edino dosegli uspehe na vseh poljih in delovnih toriščih. — Predsednik KLO pa je v svojem govoru poudaril petletni načrt in naloge, ki čakajo delovno ljudstvo v zvezi z gospodarskim napredkom naše ljudske države. Po slavnostnem delu so se okoličani ogledali dokumentarni film »Jugoslavija«. Popoldne in na večer pa je prebivalstvo z rajanjem proslavljalo svoj veliki praznik.

Prí Sv. Lenartu v Slovenskih goricah

Na predvečer so po vseh okoliških hribov zagoreli kresovi, prvga maja pa so se svečanost začele s povorko, ki je jutraj krenila skozi trg do slavnostno okrašenega tribuna. Na čelu so jahali fantje, na vozovih so obrtniki prikazovali svoje delo, simbolične skupine so ponazarjale poljsko delo. Vsega se je udeležilo spreveda preko 2000 ljudi iz Radohovega, Senarskega, Žerjavcev in drugih okoliških vasi. Na trgu je narasla množica na preko 5000 ljudi, ki so vzklizali in prepevali, dokler ni stopil na tribuno zvezni poslanec tov. Majhen.

Govoril je predvsem o pomenu prvega maja, o gospodarskih nalogah, ki nas čakajo v okviru petletke. Po končanem govoru je vsa množica krenila proti transformatorju. Tu je bila najprej prečitana brzojavka tov. ministra Polića, potem pa je govoril namestnik ljudskega poslancea tov. Rogelj o pomenu elektrifikacije. Poveljali je udarniško delo vaščanov. Po govoru okrajnega sekretarja tov. Zakrjaska so bile prečitane pozdravne brzojavke zvezni vladi in CK KPJ. Nato so si množice ogledale veliko razstavo dela v prosvetni dvorani. Ves dan je trajalo ljudsko rajanje.

V Kamniku, Domžalah in Mengšu...

Delavci, kmetje in delovna inteligenta kamniškega okraja smo pripravili svoj praznik — praznik dela. V znamenju pregleda svojih sil, pri pravilnosti in odločni volji za izvedbo petletnega plana, katerega je skupščina FLR sprejela vprav za naš veliki delavski praznik.

Na predvečer so strelj s Starega gradu naznanili prvomajski praznik. Akademija na predvečer v Kamniku, ki so jo izvedle sindikalne podružnice in borce naše JA pa je moglo poudariti zlasti dejstvo: »Nič več nismo sužnji — in nikdar več ne bomo!« Akademije se je udeležilo okrog 400 ljudi.

V industrijskih centrih okraja, v Kamniku, Domžalah in Mengšu so v zgodnjih jutranjih urah zvoki partizanovskih maršev budili delovno ljudstvo, da proslavi svoj dan. Ulice so bile okrašene z zastavami, parolami in zelenjem. V vseh krajih so se okrog 8. ure začele zgrinjati množice delavcev, kmetov in delovne inteligence na zbornih mestih ter so ob 9. uri odkorakale v povorkah skozi mesta. V Kamniku je povorka štela čez 4000 ljudi, zastopani so bili prav vsi sloji vse vrste industrijskih delavcev. Povorka so poživeli fizikulturniki in pa planinci v polni planinski opremi, sodelovalo je tudi večje število motociklistov. V Domžalah je povorka štela okrog 3000 ljudi, v Mengšu pa 700. Na slavnostnih mestih so nato govorili delavci - udarniki, kmetje in zastopniki JA, zastopniki množičnih organizacij in oblasti. Po govorih so sindikalne podružnice pokazale, da dvigajo kulturno raven delavstva z izbranimi pevskimi, recitacijskimi in plesnimi točkami. Popoldne se je v vseh krajih razvilo ljudsko rajanje.

Proslave 1. maja v Kamniku, Domžalah in Mengšu so ponoven dokaz pripravljenosti vsega delovnega ljudstva, da si čimprej zgradi in ustvari svojo gospodarsko neodvisnost. S. G.

cala. Zveze proti zapadu s Parizom so ostale iste, proti severu in vzhodu pa smo dobili naslednje direktne zveze: Ljubljana — Celje — Budimpešta, Ljubljana — Maribor — Spilje — Dunaj — Praga, Ljubljana — Sofija — Carigrad. Mednarodni brzovlak, ki prispe preko Dunaja iz Prage, ima direktno zovozve za Split in Reko, kar bo predvsem omogočilo čehoslovanskim turistom posej našega morja in njegovih znamenitih kopališč. Vozni red teh vlakov, oziroma direktnih vagonov iz Ljubljane bo takle: Ob 0.10 odhaja vlak v Trst z direktnimi vagoni za Reko in Pariz. Ob 7.20 bo odpeljal brzovlak preko Celja za Budimpešto z direktnim vagonom za Beograd. Ob 0.20 imamo zvezo Ljubljana — Jesenje — Pariz z direktnim vagonom, ki se na Jesenicah odcepi za Gorico. Brzovlak, ki je doslej odpeljal proti Beogradu ob 18.05, bo odšel vozil ob 17.45 in bo imel direktno zvezo s Splitom. Ob 22.50 bo odpeljal brzovlak preko Maribora in Dunaja iz Prage.

Brzovlak, ki odhaja iz Ljubljane ob 17.45 proti Beogradu, ima spalni voz od Ljubljane do Beograda. Ljubljanskim potnikom, oziroma potnikom iz Slovenije je na razpolo 8 spalnih mest namesto dosedanjih dveh.

Staničeva koč odprta

Vsem ljubiteljem gora, zlasti posestnikom Triglavskega pogorja sporočamo, da bo Staničeva koč odprta in oskrbovana še do 15. maja. Potrebna je v vsakem pogledu točna in solidna. Na razpoloženo skupna in posamezna ležišča. Ker je v območju koč daleč naokrog zadostni prihranjenega snega, bodo tudi smučarji vsako prišli na svoj račun. Na razpoloženo so tudi nosači.

Bivši gestapovec Rudolf Jaklič iz Trbovej obsojen na smrt

Trbovlje, 29. aprila. Danes je bila v Delavskem domu v Trbovljah sodna razprava proti gestapovcu Jakliču Rudolfu. Med razpravo je prišlo na dan vse zločinski delovanje obtoženca in je bila popolnoma dokazana njegova krivda.

Razpravljaj je prisostvovala velika množica ljudstva, mnogo ljudi pa je bilo poslano po zvočnikih pred domom.

Obtoženi Jaklič, ki je bil v predaprilski Jugoslaviji ločilec, je bil med prvimi pri Wehrmannschaftu. Dejal je v rudniku, v prostem času pa volnili za gestapo in ovajal zavedne Trboveljčane. Ze leta 1942. je bil aktiven gestapovec, leta 1943. je sodeloval pri pretepanjih in mučenjih. Izsiljeval je od obtožencev izjave, ki so povzročile njihov odhod v internacijo in smrt. Iz dokaznega gradiva je razvidno, da je obtoženi Rudolf Jaklič delal vse to prostovoljno in ne pri siljenju, kakor se je zagovarjal. Obtoženec je bil eden izmed največjih zasavskih krvotokov.

Javni tožilec tov. Soklič je po pregledu vseh dokazov predlagal najstrožjo kazen, ki jo določa zakon, smrt z obesenjem. Ljudstvo je sprejelo predlog javnega tožilca z velikim odobravanjem.

Branilec dr. Hraševac je izjavil, da se vprašujeta ljudstvo in sodnik, kaj bi povedala v obrambo obtoženca obeh dokazih, ki so tako jasni. Dejal je, da se je obtoženec kaj slab zavedal. Branilec je samo predlagal, naj se šteje obtoženeц v olajševalni okolnost, da je bil nezakonski otrok, da je imel slabo življenje in vzgojo. Branilec je prosil, da bi se izrekla sodba, ki bo zadostila krivdancu, ki jih je obtoženec storil ljudstvu. Med ljudstvom je zavrsalo: Smrt — smrt!

Nato je odšel senat k posvetovanju. Ob pol 18. je predsednik senata Juro Lesjak razglasil sodbo. Obtoženeц Jaklič je na podlagi dokazov in obtožilnega materiala obsojen na smrt z obesenjem.

Ljudstvo je z odobravanjem sprejelo sodbo.

Nagrade za dnevnik in reportaže

Lani so mladinci in mladinke pri delu na progri Brčko-Banoviči, prav tako pa ostalih delih mladinskih brigad, napisali mnogo dnevnikov, ki imajo že danes svojo dokumentarno vrednost. Imeli bodo pa vsako leto večjo: saj so to dnevniki edinstvenih in junških naporov mladine, ki pomagajo pri izgraditvi svoje domovine. Da bi mladinci in mladinke še z večjo vestnostjo in večjim zanimanjem pisali dnevnike ter zapisovali dogodke, je založba Glavnega odbora LMS »Mladinska knjiga« razpisala

4 nagrade po 2500 din. in sicer po 2 nagradi za najboljši dnevnik in po 2 nagradi za najboljšo reportažo, ki je bila že napisana (lani) ali pa bo napisana pri delu letošnjih mladinskih brigad.

Nagrjena dela bodo objavljena, dnevniki pa šele po predhodnem posvetovanju z mladincem ali mladinko, ki je napisal dnevnik. Objavljena dela bodo dobila poleg nagrade še občinski honorar. Založba lahko objavi tudi nenagrjena dela v celoti ali v odlokih, ki jih bo nagradila z občinskimi honorarjem.

Hkrati jamči založba »Mladinske knjige« za vse poslane dnevnike ter se obvezuje, da jih bo piscem vrnila. Zato je treba poslati dnevnike priporočeno in s polnim naslovom odposiljatelja. Enako je treba, da pisec dnevnika priloži oba naslova: domačega in brigadnega. Pošiljate je nasloviti: Uredništvu »Mladinske knjige«, Ljubljana, Francišanska ul. 61.

Založba »Mladinske knjige« želi, naj bodo dnevniki napisani iskreno, naj bodo vereni odraz naporov in težav posameznih mladincev ali brigad, naj prikazujejo tudi mesečne odnose tako med brigadami kakor med posamezniki.

Nagrade bodo objavljene 1. decembra: prejeta dela pa bo lahko založba »Mladinske knjige« že objavila pred tih jih tudi posebej honorirala. Mladinci in mladinke lahko pošljejo za nagradni natečaj tudi dnevnike s progri Brčko-Banoviči.

Prosvetno življenje v Kozjem

V Kozjem je skupnica prosvetarjev, ki skoro vsak mesec uprizaro novo igro, pri vseh proslavah pa sodeluje z ostalimi društvi.

V nedeljo je podelila s Cankarjevim »Kraljem na Betajnovci« v svetlo dolino k Sv. Petru pod Sv. gorami. Igrali so dobro, posebno Kantor in župnik sta dobro zaigrala svoji vlozi. Tudi Maks se je pogolbil v vlogo, posebno v tistih prizorih, ko je nadkraljeval Kantorja.

27. t. m. bo proslava ustanovitve OF. Mladina bo uprizarila enodejansko »Sestaneke«, mešani in moški zbor pa bosta zapela nekaj pesmi, dočim bodo pionirji nastopili v zbornih deklaracijah. Podelili bomo tudi na Pilštajn k »Partizansko-dnevni«, ki se bo vršil isto nedeljo.

V Mariboru je bila razglašena sodba

Maribor, 3. maja. Včeraj popoldne je bila v Mariboru, v nabito polni dvorani okrognege sodišča, razglašena sodba nad dr. Pestevškom in njegovimi sodelavci.

Sodišče je spoznalo obtoženca za krive večine dejanj, navedenih v obtožnici in je razsodilo, da se kaznujejo:

dr. Pestevšek Rudolf na smrt z obesenjem in trajno izgubo državljanstvenih pravic;

Filipanič Boštjan na smrt z obesenjem in trajno izgubo državljanstvenih pravic, ter zaplemo celotnega imetja;

Ploč Ivan na smrt z ustrelitvijo in trajno izgubo državljanstvenih pravic;

Štik Konrad na 20 let odvzema prostosti s prisilnim delom in na 15 let izgube političnih in državljanstvenih pravic;

Greč Januš na 7 let odvzema prostosti s prisilnim delom in na 2 leti izgube političnih in državljanstvenih pravic;

sodnik Derencin na 3 leta odvzema svobode s prisilnim delom in 2 leti izgube političnih in državljanstvenih pravic;

Ostali obtoženci so bili obsojeni na odvzem prostosti s prisilnim delom od 12 do 1 leta in na izgubo političnih in državljanstvenih pravic.

Fizikultura in sport

Prvomajski fizikulturni nastop v Trstu

V okviru prvomajskih proslav je bil na stadionu pri Sv. Soboti fizikulturni nastop. Na stadionu in okoliških vseh naš se je zbralo okrog 70.000 ljudi, ki so z zanimanjem sledili programu.

Ob silnem navdušenju množice so izvajali fizikulturni program, ki so ga pričeli motociklisti, med katerimi je bil tudi znani tržaški tekmovalce De Marchi. Sledil je telovadni nastop pionirjev in mladin. Vsi so prikorakali na stadion atletič Zveze telovadnih zvkov z zastavami na čelu. Nastopili so boksaarji in tekaci. V stateti so zmagali tekaci telovadnega društva »Vesna« iz Sv. Križa nad Trstom. Sledil je skladen telovadni nastop mladin, ki so nastopili telovadci na drugo, ki jih je prebivalstvo sprejelo z velikim navdušenjem. Nato so nastopile mladinke s prostimi vajami.

Prvenstvo Evrope v košarki

Včeraj je naša ekipa dosegla svoje prvotno zmago v prvenstvu Evrope v košarki: premagala je Holandijo, ki jo je lamskem prvenstvu na 6. mestu. Ta naša zmaga je, tem pomembnejša, ker je Holandija včeraj premagala lamskega finalista Italijo.

Naša ekipa je dala prvi kolo, vendar so Holandci, takoj prevzeli vodstvo in bili v prvih polkah v pomoči. V drugem delu igre je naša ekipa s pomočjo sprememila, kar najbolje kaže rezultat tega polkasa 20:4 za nas.

Občinstvo je prizdravilo zmago Jugoslovancev z dolgočasnimi poskramjenjem. Ob koncu je godba zaigrala jugoslovansko himno.

Jugoslovanska ekipa na tekmovalju za evropsko prvenstvo v košarki je imela doslej zelo močne nasprotnike. Po tekmi s Sovjetsko zvezo in Madžarsko se naši igralci v sredo igrali z zelo dobrim moštvom Italijancev.

Igra se bila v začetku izenačena, končala pa se je z zmago italijanske ekipe, za katero se imajo zahvaliti samo svojim izkušenišim igralcem in boljši tehnik pri streljanju v kos. Igraleci jugoslovanske ekipe so igrali zelo pozitivno in v velikim naložem. V svojem nastopu so napravili zelo dober vtis. Se vedno pa jim je potrebno vztrajno urjenje za streljanje v kos, zlasti pri kazenskih streljih. Izmed naših igralcev je bil najboljši metalec, prvi pa je s svojo igrarico in živino imel daljši dinamiko izri našega moštra. Dobro so igrali tudi Marianović, Miličević in Popović. Za Jugoslavijo je del Marjanović 11 košov, Ovičević 9, Rokicic 4, Popović 8, Demšar in Miličević 2 in Munčan 1.

Igra se je končala z rezultatom 59 proti 33 (31:17) za Italijo.

Ostale tekme so se zaključile z naslednjimi rezultati:

- Romunija - Avstrija 69:23 (19:14)
- Poljska - Belgicija 32:27 (16:15)
- Poljska - Albanija 73:19 (35:11)
- Holandija - Italija 39:34 (22:22)
- Belgija - Madžarska 30:27 (22:16)
- Čehoslovanska - Francija 32:23 (16:17)
- Sovjetska zveza - Egipt 46:32 (21:12)

Danes: Tolmin — Kril

Igrišče Krima na Rakovniku ob pol 11. predtekma ob 9.

Krimasi so povabili v goste nogometaše iz tolimnske doline. Pristolske srečanje se bo odvijalo na polju, saj se bo samo fizikulturno zadrževanje, nato pa nastopila bratstva in ljubizni do prikuženega naroda naše Primorske. Tekma bo zanimava in lepa, saj se ravno v prijateljskih srečanjih, kjer se igra brez namena, da se pokaže vsa lepa in čista igra, se tebično znanje. Tekma bo ob vsakem vremenu. V predtekmi nastopita rezervni Triglavci in Krima v prvenstvenem tekmovalju.

Pričetek tekem za Davison pokal

Predvečeršnjim se je pričelo tekmovalje v okviru Davison pokala, ki se bo udeležilo tekmovalcu 29 narodov. 1. s 8 v prvem kolu, ostali pa v drugem. Vrstni red tekem v prvem kolu je tale:

Belgija in Luksemburg igra 3. 4. in 5. maja v Bruslju, Španija in Egipt 2. 3. 4. 5. maja v Madridu, Češka in Jugoslovanska 2. 3. 4. 5. maja v Malmeju ter Grčija in Švica 2., 3. 4. in 4. maja v Atenah.

S posebno pozornostjo bo spremljala svetovna javnost srečanje na Švedskem, kjer se bosta borila dva najboljša evropska igralca: Čehoslovakov Jozef Drobny in Sved Lenart Bergelin.

DROBNE ZANIMIVOSTI

Velika kolesarska tekma v Vojvodini. Na čast drugega kongresa Ljudske mladine Srbije bo od 13. do 18. maja velika kolesarska tekma v avtonomni pokrajini. Tekma bo sodelovala vseh ekipa. V Beogradu preko Banjeva do Zrenjanina. V drugi etapi bo šla od Zrenjanina do Kikinde, nato pa prešla v tretjo etapo od Kikinde do Subotice. Dalje gre od Subotice do Sombora, nato iz Sombora v Novi Sad, v zadnje etapo preko Srema do Beograda.

Pozdrav albanskih fizikulturnikov. Udeleženci IV. plenuma albanske športne federacije so poslali s svojega zasedanja tole pozdravno brzojavko Fizikulturniki in mladinci naše države, ki so nam posiljamo pozdrave vam, a po vsem fizikulturnikom in bratskim jugoslovanskim narodom pod vodstvom maršala Titca. Nas plenum je sprejel sklene po katerih bo fizikultura se bolj širila življenjani in bratstvu med našima narodoma.

37.223 udeležencev crossa na Hrvatškem. Rezultati po okrožjih so tale: Sušak-Reka 498, Osijek 3129, Varazdin 519, Krapina 277, Slavonski Brod 1459, Gospić 224, Bjelovar 1239, Slavonski Brod 229, Zagreb 1800, Daruvar 774 in obli Dalmacije 13.223 udeležencev. Manjkajo še podatki za istrsko oblast. Skupno je tekmovalo v poukandnem crossu 37.223 tekmovalcev brez Zagreba.

FD KRIM — nogometna sekcija za prijateljsko tekmo s Tolminom se poziva v igrišče na Rakovniku najkasneje ob 10. Markić, Logar, Strižbič, Butkovec, Vidmar, Kljemenec, Kumar, Stergel, Marg, Lukman, Završnik, Javorčič, Hodec, Rami, Marčič. Istotam ob 8 za prvenstveno tekmo s Triglavom: Krvinja, Vidmar, Potočnik, Ster, Jarc, Zargi, Struna, Slapičar, Čučnik, Levart, Korosec, Klasič, Pleško, Reč. FD Krim — kolesarska sekcija vabi vse mlade kolesarje, da se danes gotovo udeleže kolesarskega crossa v Tivolju štart bo ob 1/2 pred letnim telovadiscem. Vse ostale ljubitelje kolesarskega sporta pa vabimo, da pomagajo pri srečanju crossa. FD Triglava — nosilni odbor, ki je danes naj se javijo na trgščico Krma naslednji igralci: Pavlin, Daneu, Šajher I., Šušnik, Zajko, Šajher II., Čebular, Šonc, Meze, Zlatič, Zidan, Zupan, Meršol, Močnik, O. 3.30 naj se javijo s točnim Mledenovim, Logar, Klasič, Korosec, Javorčič, Hodec, Šolan, I. Završnik, Šolan, II. Čuček, Čuček, Aljančič II., Šebenik igralci naj vamejo opremo na igrišče ob kamnjaki 19.47.

FD Enotnost — tenis sekcija. Pozivajo se mladinici in mladinke, ki so igralci se se le bodo prijavili za igranje tenisa, da uredijo s prostovoljnimi delovniška igrišča pod Cerkovnim gradom. Pričetek dela bo v ponedeljek 5. t. m. ob 14. Vodja je tov. Čebular Leo.

SAH

V ponedeljek 5. maja bo pod okriljem Okrognege šahovskega odbora zbor delegatov iz vse Slovenije. Zbiranje bo v klubov in sekcij. Pričetek zborna ob 18. Sahaovskem domu. Z ozirom na bližnje moštveno tekmovalje in množični turnir Hrvaška - Slovenija v Rog. Slatini udeleženci delegatov strogo obvezni. — OSO. Goroski okraj. Šahovski odbor razpisuje za nedeljo 4. maja ob 8. jutraj

Nogometna tekma med Splitom in Milanom, ki se je pričela ob 17. se je končala z zmago Splita 4:1 (3:0). Ze v prvih minutah so Splitanci pokazali odlično voljo do zmage in zaključili ta del igre s 3:0 za Split. Tudi v drugem polkolu so bili Splitanci v nadmočju in so se bolj ostro napadali italijanske vasi. Obramba pa se jim je dobro postavila v bran.

Tudi v prvi tekmi s sindikalno reprezentenco Trsta je zmazala sindikalna reprezentanca Splita z rezultatom 3:0 (1:0).

V odmoru med prvimi in drugim polkolu nogometne tekme je nastopila komunistična telovadna vrsta mladincev in mladin z igrarico zmagala s 3:0 v prvem igri. Obramba pa se jim je dobro postavila v bran.

Sindikat prosvetnih delavcev na Akademiji za glasbo priredi v četrtak, 8. maja ob pol 21. v veliki Filharmonijski dvorani koncert Terence Off. Novi trg koncert, na katerem sodelujejo člani profesionalnega zbora: violini Albet Demeli, pianistka Hilda Horak, Marjan Lepovsek in dr. Svraga (spremljevanje) ter skladatelj Markičević, Sonja, Brajnik Milica, Haider, Drna, Kalan Margžena. Organ Igor in mešar zbor Akademije pod vodstvom prof. Pavla Sivica. Vstopnice v Matični knjigarni. 94-n.

Jutri ob pol 21. bo nedavno najpomembnejši komorni koncert letošnje sezone. Predstava bo igrala Barček, Sokar, Korica in Drotarica. Prijetje Sadio. Belemec so najpomembnejši češki umetniki. Koncert je v Filharmoniji. Vstopnice v Matični knjigarni. 94-n.

Vse, ki jim je pri srcu najvišja glasbena umetnost, ki hčejo biti delci največje, čez umetniškega opozarjamo: na jutrišnji koncert v Filharmoniji. Tr

